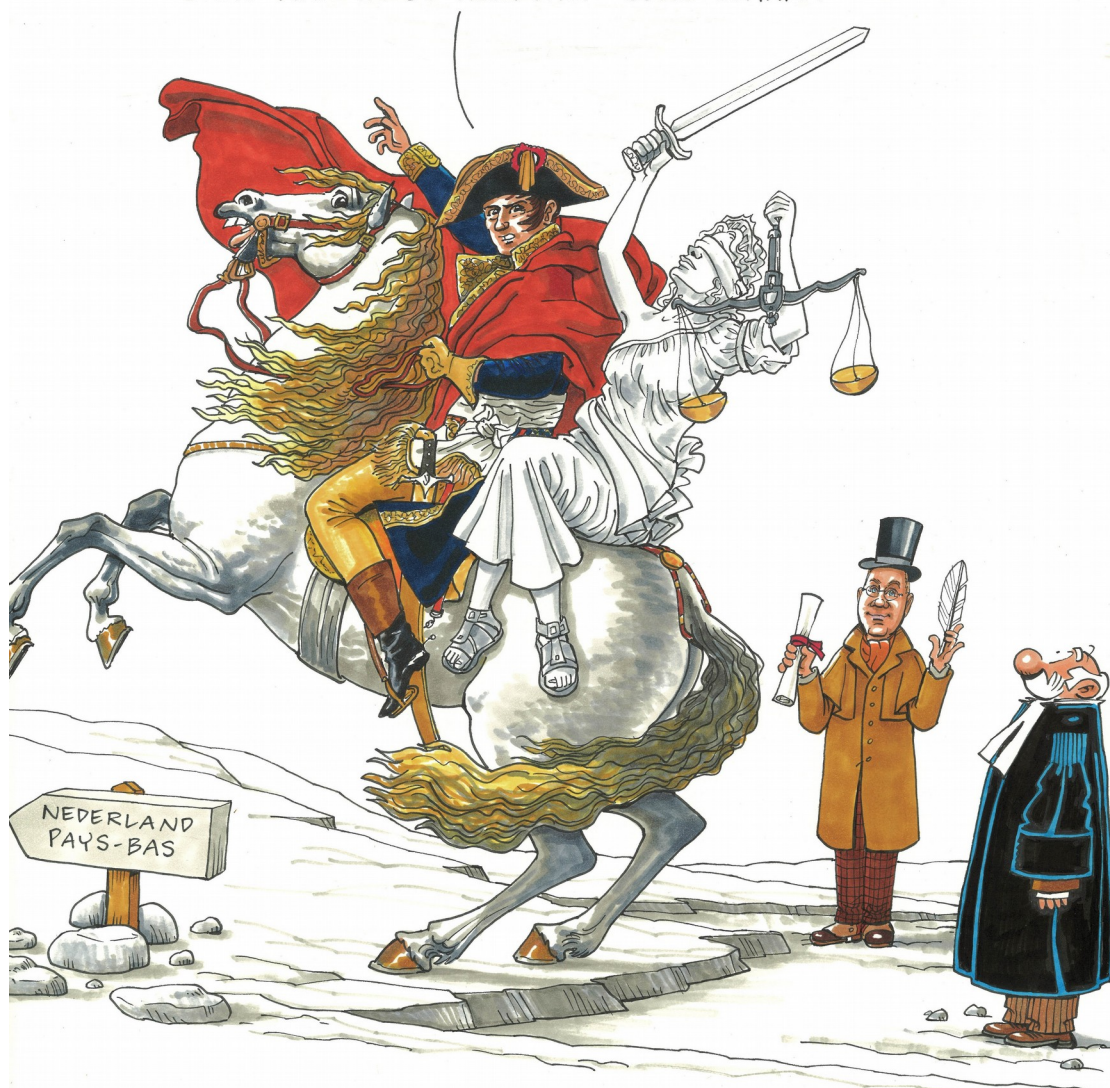


Het notariaat in Wedde

Een beknopte geschiedenis van negen notarissen vanaf 1811

IK MOET NIET VERGETEN BIJ NOTARIS WEGGEMANS MIJN TESTAMENT TE LATEN
MAKEN, VOOR IK NAAR WATERLOO GA... ALS HET OM LAGE PRUZEN
GAAT KAN IK BIJ HEM MIJN SLAG SLAAN !



Voor J.W. Weggemans

Jene 2017

De meeste mensen moeten of willen in hun leven gebruik maken van de brede expertise van een notariskantoor. Zolang de mensheid kon schrijven voelde men de behoefte afspraken of overeenkomsten op papier te laten zetten door een “derde” onafhankelijke partij. Deze partij moest erkend zijn bij de bevolking en zorgen voor een grotere rechtszekerheid. Voor zover we terug kunnen kijken waren er in het Midden-Oosten al schrijvers die dit deden. In de Romeinse tijd werden dergelijke schrijvers in sommige landen al “notarii” genoemd. Veel van de werkzaamheden van de huidige notaris werden echter door andere personen gedaan. In onze streken werd dat in het verre verleden meestal door monniken gedaan en later door priesters en schrijvers van bisschoppen. Later ging dit over op dominees of bijvoorbeeld de drost, zetelend op de burcht te Wedde.

Een van de eerste overeenkomsten uit deze streken was de overeenkomst tussen Westerwolders en de toenmalige bisschop van Munster, waarbij de Westerwolders zich onder bescherming van het bisdom stelden tegenover een aantal voorwaarden. Deze overeenkomst is getekend door de drost te Landegge en de richter van Westerwolde. Later volgden meer overeenkomsten gesloten door de Westerwolders. Het landschap Westerwolde had een “landszegel”. Dit was een korenschoof in het centrum en een tekst in de rand. Dit zegel mocht alleen gebruikt worden bij aanwezigheid (en ondertekening) van de richter en de twaalf gezworenen. Deze gezworenen kwamen uit alle Westerwoldse dorpen en stonden de richter bij tijdens de rechtsdagen. Dit zegel gaf in Westerwolde - en hoogstwaarschijnlijk ook buiten Westerwolde - een behoorlijke rechtszekerheid. Toen de drosten na 1530 op het toneel verschenen raakte dit zegel in onbruik. De drosten die namens de stad Groningen zetelden op de burcht voerden een eigen zegel en ondertekenden als drost.

Soms bleek een overeenkomst een papieren tijger en in andere situaties werd het wel nageleefd. Hier gold vaak het recht van de sterkste of de slimste. We zien dit bijvoorbeeld met de overeenkomsten gesloten met het bisdom Munster. Vanaf 1530, als er drosten verschijnen in Westerwolde, neemt de rechtszekerheid toe, en de lijn daarvan werd natuurlijk voortgezet toen de eerste notarissen werden benoemd. In een aantal Europese landen ontwikkelde zich het latere ambt van notaris overigens sneller en beter dan in ons land. Frankrijk en Italië zijn voor onze streken belangrijke landen geweest voor het notariaat.

Als we weer terug gaan naar Westerwolde zien we dat veel geregeld werd in het zogenaamde “landrecht”, dat een aantal malen werd aangepast. Verkoop van onroerend goed en testamenten waren bijvoorbeeld zaken die goed op papier moesten komen te staan. Velen vermaakten land aan de kerk en de priester was bij uitstek de zeer bedreven persoon om dit duidelijk op papier te zetten. Bovendien werden priesters als een behoorlijke autoriteit gezien. Voor de invoering van het kadaster werden er ook veel grond geschonken aan de kerk. Voor veel families was het min of meer de gewoonte om landerijen aan de kerk of

klooster, te schenken. Zoals hierboven al is beschreven verbeterde er wat het recht betreft de afgelopen eeuwen veel in Westerwolde. Als we de archieven induiken, zien we van de laatste honderd jaar veel notariële akten in de archieven. Toen de schrijver dezes omstreeks 2004 het kerkelijk archief indook en kopieerde, kwam hij wel erg veel afschriften van akten tegen van notaris Schuring en - vooral van - notaris Ebbinge.

In de vorige eeuw leefde de geschiedenis veel meer dan nu onder de bevolking. Zo verschenen er in de Winschoter Courant veel historische artikelen. In een van deze krantenartikelen kunnen we lezen dat Ds. A. Numan uit Vriescheloo een testament verzegelde van drost Albert Hindrik van Swinderen. Nu kon drost A. H. van Swinderen moeilijk zijn eigen testament rechtsgeldig maken en moest hij op een dominee terugvallen. In dit testament laat hij zijn kinderen gelijke “porties” na. De twee jongste kinderen Harmannus en Alegonde (of Allegonda) worden hier speciaal genoemd. Blijkbaar waren deze nog zo klein dat het gevaar om te overlijden voor hen nog niet was geweken. In die tijd was de overlijdenskans voor kinderen tot twee jaar bijzonder groot en nam daarna geleidelijk af. Dit had tot gevolg dat kinderen – zelfs tot halverwege de vorige eeuw - vrij afstandelijk werden behandeld. Men moest zich niet te veel hechten aan een kind omdat deze mogelijk de eerste jaren toch kon overlijden. Bij het testament van drost A. H. van Swinderen waren twee getuigen, namelijk meester Berend Smeding uit Wedde en een zekere Jannes Koenes, eveneens uit Wedde. Waarom de drost de dominee van de kerk in Wedde niet vroeg voor het verzegelen van zijn testament is een raadsel. Misschien was de verhouding tussen drost en de dominee van Wedde niet optimaal. Dochter Alegonda is bekend geworden doordat ze geschaakt werd door een militair (luitenant Willem Burghgraef) uit de vesting Bourtange.

Verder is er een brief uit 1806 bekend, welke gezegeld is door de laatste drost / baljuw, Willem de Sitter. Het gaat hier om verhuur van een stuk grond in Wedderveer bij de Westerwoldse Aa waar men voornemens is een watermolen te bouwen. Deze watermolen is later vervangen door een gemaal. Weer een ander voorbeeld is een verkoopakte opgemaakt op 4-08-1766 en 5-7-1784 door drost A. H. van Swinderen. Hierbij wordt een stuk bebouwde grond aan de Hoenderkamp (de eerst kavel met huis) verkocht. Dit stuk grond loopt door tot aan de buitengracht van de “Drostenborg”. In de akte schrijft de drost de ene keer dat het stuk grond ten westen en ten noorden (gedeeltelijk) grenst aan grond: “van mij zegelaar van Swinderen”. In 1784 schrijft hij alleen: “mij zegelaar”. Hier bezit hij alleen nog het stuk grond ten zuiden van het vermelde stuk grond. Voor de duidelijkheid moeten we nog vermelden dat het hier niet gaat om de burcht of borg, want deze was eigendom van de stad Groningen, waarbij overigens de drost wel opdraaide voor het onderhoud van de borg. Het betreffende stuk grond (met behuizing) loopt achter langs de tuin van het huidige notariskantoor en het perceel (met behuizing) dat we hierboven hebben genoemd. Het gaat hier om verkoop van land en behuizing van gerichtscriba (schrijver) Willem Cranssen aan Carel

Cristiaan van Juncken. Deze verkoopt het later weer aan een Harm Gerrit Siks. De naam “van Juncken” is een Duitse naam die later “vernederlandst” werd in de familienaam Jonkheim. Nazaten van deze van Juncken wonen nog steeds in Wedde. Van de zoon van Wilhelm Cranssen weten we dat hij naar Batavia (voormalig Nederlands-Indië) vertrok en daar trouwde. Op hun trouwdag kregen ze een prachtig servies cadeau. Dit servies is te bewonderen in de Fraeylemaborg te Slochteren waar het in bruikleen is.

De eerste drosten waren vooral hogere (leger) officieren in dienst van de leenheer en later de leenmannen. Deze konden in de regel wel schrijven, maar of ze goed overeenkomsten op papier konden zetten is maar de vraag. Pastoors en later de predikanten konden dit wel. Voor de kerk was het belangrijk dat alles – ook in juridische zin - goed op papier kwam te staan. De latere drosten hadden in de regel een rechtenstudie achter de rug en konden de juridische kant beter verwoorden. Predikanten hadden eveneens een universitaire studie achter de rug maar moesten vaak leven van pastoriegoederen en van een karig loon. Voor het op papier zetten van een overeenkomst kregen ze wel een vergoeding. Dergelijke vergoedingen waren een welkome aanvulling van het traktement. Soms ontvingen ze alleen maar loon “in natura”. In tijden van schaarste hadden ze het zo slecht dat ze moesten “bedelen” om niet te verhongeren. Illustratief is het verhaal van een predikant die op de kansel staande net over de zeedijk heen kon kijken. Op een stormachtige zondag keek hij tijdens zijn preek over de zeedijk en merkte midden in zijn preek op: “Ginds vergaat een schip en de spekdobbeltjes bij mij thuis worden steeds kleiner”! Op deze manier gaf hij te kennen dat zijn gezin het slecht had.

De nood van de predikanten speelde niet alleen in de Ommelanden maar ook in Westerwolde. Om het inkomen aan te vullen fungeerden de predikanten in Westerwolde (en het Oldambt) dan ook als “schrijver”. Verder kreeg de predikant extra inkomsten bij begrafenissen en bij rechtszaken. Hier bestond zijn taak eigenlijk alleen maar uit het openen van een zitting met gebed. In de rest van de Republiek vervulden notarissen of andere overheidsinstanties deze rol (al). Priesters en later de predikanten hadden dus al sinds de middeleeuwen de bevoegdheid huwelijkse voorwaarden, testamenten en koopcontracten op te maken en te verzegelen. Na 1593 zijn er tot 1665 geen krijgsverrichtingen meer in Westerwolde en kon de drost zich wat meer en beter op het schrijven van verkoopakten, testamenten en dergelijke concentreren.

Als de stad Groningen in 1619 Westerwolde in leen krijgt zien we dat zij steeds vaker een persoon met een voltooide rechtenstudie voordragen aan de Staten Generaal als drost van Westerwolde. Voor de drosten was het soms moeilijk hoe ze feitelijk twee “heren” moesten dienen, maar in de praktijk volgde de stad Groningen altijd de regelgeving van de Staten Generaal, en de drost moest eigenlijk alleen maar (politiek) beleid uitvoeren. Dat de stad Groningen juridisch geschoolde personen zocht voor het ambt van drost was niet toevallig, want de

drost stond eigenlijk bovenaan het “Gericht” van Westerwolde en de dorpen Bellingwolde en Blijham. Als de richter vonnis wees was er beroep mogelijk bij de drost in Wedde. In bepaalde perioden was er ook beroep mogelijk bij de Hoofdmannenkamer in Groningen en een enkele keer ging men door met procederen tot aan de Staten Generaal. De benodigde stukken werden op schrift gezet door de gerichtschrijver. De drost kon zijn universitaire opleiding zeer goed gebruiken als hij overeenkomsten op moest stellen of stukken op liet stellen.

In deze tijd zien we dat de basisopleiding voor een notaris nog altijd de rechtenstudie is. Een notaris moet zich vooral bekwamen in het burgerrecht want strafzaken doet hij niet. Hij kan echter wel gerechtelijke vonnissen (laten) uitvoeren. De drost voerde destijds een persoonlijke zegel. Een voorbeeld hiervan is nog op de burcht in Wedde aanwezig (van drost Rudolf de Mepsche). Hier kunnen we (een groot deel) van het zegel van drost Rudolf de Mepsche vinden onder een akte. Verzegelingen door de drost hadden dus een grote juridische waarde! In deze tijd gebruikt een notaris ook af en toe nog een ambt zegel.

In 1798 worden de zogenaamde “heerlijke rechten” van onder andere Westerwolde afgeschaft en voltrekken zich in de Franse tijd allerlei veranderingen, vooral als de Fransen zich steeds meer macht toe-eigenen door de Nederlanden in te lijven bij het Franse Keizerrijk. Veel wetten die al in Frankrijk waren doorgevoerd worden dan hier eveneens van kracht. Het invoeren van de Burgerlijke stand en het Kadaster zijn hier voorbeelden van. Veel van deze nieuwe wetten zijn er eigenlijk alleen maar om de overheid eenvoudiger belasting te kunnen laten innen.



Arrondissement Winschoten inclusief Westerwolde in de Franse tijd

In de 19^e eeuw ontstaan tijdens de Franse overheersing in de oude “heerlijkheid” Westerwolde een aantal zelfstandige gemeenten. In korte tijd zijn er allerlei veranderingen, want we hebben ook nog een gemeente Bourtange gehad. Uiteindelijk bleven er in Westerwolde de gemeenten Bellingwolde, Onstwedde, Vlagtwedde en Wedde over. Wedde en Bellingwolde fuseerden in 1968 en kwamen op de voor de hand liggende naam Bellingwedde uit voor de nieuw ontstane gemeente. De oorspronkelijke gemeente Onstwedde veranderde later in Stadskanaal. Begin 2018, vijftig jaar nadat de gemeenten Bellingwolde en Wedde fuseerden, gaat een groot gebied van de vroegere Heerlijkheid Westerwolde over in de nieuw te vormen gemeente Westerwolde. Op een groot deel van de vroegere gemeente Onstwedde na is zodoende de cirkel weer rond. Tot nu toe hebben we overigens nog weinig stemmen horen opgaan uit de bevolking van het dorp Onstwedde en omgeving om zich aan te sluiten bij de nieuwe gemeente Westerwolde.

Een andere belangrijke wijziging in de Franse tijd is het invoeren van de Burgerlijke Stand. Werden voordien geboorten, gedoopten, huwelijken en overlijden door de kerk bijgehouden, vanaf 1811 is dit de taak van de nieuw gevormde gemeente(n). Iedereen moest verplicht een achternaam aannemen. Nu waren er al personen die een achternaam (familienaam) droegen, maar vanaf 1811 was het gebruik van alleen de vadersnaam achter de voornaam niet meer voldoende. Niet iedereen nam deze nieuwe wet serieus, vele door de Franse autoriteiten ingevoerde regelgeving werden later weer veranderd of zelfs geheel teruggedraaid en men ging er dan ook van uit dat na een tijdje alles wel weer bij het oude zou komen. De Fransen en hun regelgeving werden vaak beschimpt en men dacht met het opgeven van “gekke of speciale” namen de Franse ambtenarij te kunnen bespotten. Helaas voor deze grapjassen liep het deze keer heel anders en was deze wet een blijvertje. Veel nazaten van deze spotters konden de humor er niet van inzien omdat ze werden geconfronteerd met hun ‘vreemde’ achternaam. In de tweede helft van de vorige eeuw lieten nogal wat Nederlanders dan ook hun achternaam veranderen.

In 1811 worden in ons land de eerste notarissen benoemd, en zij worden zelfs “Keizerlijke” notarissen genoemd. Maar na de nederlaag van Napoleon in Rusland in datzelfde jaar wordt deze toevoeging enkele jaren later, in 1815, weer weggelaten. Na 1811 is het notariaat in ons land een officieel ambt en stijgt een notaris daarmee in aanzien.

Er waren ook wetten die het voor het notariaat een stuk gemakkelijker maakten. Dit gold zeker voor de invoering van de Kadasterwet. De invoering van het kadaster vergde veel werk maar in 1832 is het kadaster in het gehele land doorgevoerd. Dit ter meerdere eer en glorie van de grondbelasting, maar daarnaast kwam er zo meer duidelijkheid met betrekking tot de ligging van een perceel grond (bebouwd of onbebouwd). Er komt een gestandaardiseerde manier om aan te geven waar een stuk grond precies ligt. Voor de invoering van het

kadaster gaf men voor een perceel land nog aan, aan welke windstreken het grensde. In het nieuwe systeem kreeg elke eigenaar van grond een apart en uniek nummer. Alle gegevens van een rechtspersoon werden sindsdien op een of meerdere bladen bijgehouden. Op deze bladen kwam de verkoopdatum, grootte van het perceel, het nummer van de koper, adresgegevens verbouwingen, sloping van een op de grond staand huis, mede-eigenaar en woonplaats te staan. Gemeenten werden opgedeeld in secties en elke sectie begint voortaan met het nummer 1. Bij een verandering van de oppervlakte van een perceel werd een nieuw opvolgend nummer gegeven. Dit systeem was zo goed doordacht dat het nu nog steeds operationeel is. Afhankelijk van het aantal veranderingen kan het huidig perceelnummer zodoende al behoorlijk hoog zijn geworden. Zo had de nummering in de kom van het dorp Wedde in 1984 al de 3300 bereikt. Hierboven hebben we al gelezen dat voordat dit systeem ingevoerd werd de eigenaren van alle windstreken werden genoemd om de plaats van het betreffende perceel aan te geven. Met dit oude systeem was het vaak een heel gepuzzel om een perceel land in een groter geheel te zien en de juiste ligging te achterhalen. Bij het kadaster werd dit opgelost door op kaarten de gronden en bebouwing in te tekenen. Van elke verandering wordt sindsdien opnieuw een (deel) tekening gemaakt om later weer op een grotere kaart ingetekend te worden. Soms worden er ook kaarten gemaakt van delen van secties.

Westerwolde kent dus – al of pas - vanaf 1811 een notariaat. Voor het Nederlandse gebied was het een probleem hoe men aan geschikte mensen kon komen. De griffiers van de door de Fransen ingestelde vrederechten werd opgedragen het notariaat waar te nemen totdat er in de desbetreffende gemeente een notaris was benoemd. In begin 1812 was het gehele land van nieuw benoemde notarissen voorzien. In de Franse tijd viel Westerwolde een periode onder het kanton Pekela. In hoeverre de vrederechter daar het notariaat waarnam is niet bekend.

In die tijd woonde in Wedde Nicolaas Engelhard, die het ambt van vrederechter in Winschoten vervulde. De wereld is erg klein. Engelhard woonde namelijk destijds in een woning die op een stuk grond stond dat rechts naast het huidige notariskantoor was gelegen. Rond 1850 werd de oude woning afgebroken en hiervoor in de plaats een nieuw en groter huis gebouwd. Later werd dit gebouw gekocht door notaris Van Ingen om hier te gaan wonen en werken.

Van de eerste twee notarissen weten we in vergelijking met een aantal volgende notarissen relatief veel. In dit artikel krijgen zij dan ook veel aandacht. Vooral van de notarissen Rodi; J. S. G. Koning en Van Ingen weten we weinig. Over notaris Schuring circuleren veel “verhalen” die achteraf gezien onder “dorpsroddel” vallen. Het spreekt voor zich dat we van de recente notarissen weer meer gegevens hebben. Van het huidige kantoor weten we uiteraard het meest.



1. Notaris Arnold Hendrik Koning (1784-1850)

De eerste keizerlijke notaris in Westerwolde was Arnold Hendrik Koning. Hij is in Groningen geboren en studeerde daar aan de universiteit rechten. Na zijn studie werd hij commiesgriffier bij de drostenij van Westerwolde. Jonkheer A. H. van Swinderen was in die tijd drost van Westerwolde namens de stad Groningen (en de Staten Generaal). Waarschijnlijk was Koning door zijn rechtenopleiding en zijn ervaring als commiesgriffier voor de overheid de aangewezen en misschien wel de ideale persoon om het ambt van notaris uit te oefenen.

Zoals al opgemerkt had men landelijk gezien nogal wat moeite met het vinden van geschikte kandidaten, maar in Westerwolde speelde dit geen rol. De politieke achtergrond van een persoon met een bestuurlijke of rechterlijke functie was in die tijd waarschijnlijk niet zo belangrijk, mits men die in het openbaar niet al te expliciet beleet. Hiernaast wilden de Fransen natuurlijk ook wel enige kwaliteit in de te benoemen persoon. De familie Koning was fel Oranjegezind maar kon dit natuurlijk niet laten blijken. Koning was absoluut geen liefhebber van de persoon Napoleon en de manier waarop de Fransen hun macht in de Nederlanden uitoefenden, maar de schoorsteen moest ook roken en er moest een behoorlijk aantal monden (elf) van een boterham worden voorzien in huize Koning en hij wilde zijn kinderen een goede opleiding geven. Politiek werd dan zoveel mogelijk ook achter gesloten deuren en blinden (houten luiken aan de binnenzijde van ramen) bedreven.

Arnold Hendrik Koning woonde in eerste instantie vanaf 1807 met zijn vrouw Eduarda Thalia Eckringa en kinderen in Wedde, in een klein huisje midden in het dorp. Vanaf 1811 tot 1812 was hij werkzaam als griffier bij het Vredegerecht van het kanton Wedde (sinds 1812 kanton Pekela), provisioneel belast met het notarisambt. Van 1812 tot 1829 was hij notaris, residerende te Bellingwolde, en van 1829 tot en met 1846 was hij notaris, residerende te Wedde.

Toen Koning in 1812 benoemd werd tot “Keizerlijk” notaris in Westerwolde, Bellingwolde, Blijham en de Pekela’s, verhuisde de familie naar Bellingwolde.

Tot 1814 liep de noordwestelijke grens van Westerwolde tot de Pekel Aa. Tot dat jaar moest het oostelijke deel (voornamelijk Oude Pekela) van dit “veendorp” nog hoenderbelasting betalen. Hierna kwam de grens te liggen bij de iets zuidoostelijker gelegen Barkelazwet of Barkelasloot (met “bezwet” wordt “grenzend aan” of “aangrenzend” bedoeld). Deze grenssloot is nu nog (gedeeltelijk) te zien op de grens van de twee gemeenten. Voor het andere deel van de Pekel Aa werd S. C. H. Pickardt notaris. Hij werd in dezelfde tijd als Koning tot notaris benoemd. Koning zal wel niet blij zijn geweest met de grensverlegging, welke hem zeker klanten zal hebben gekost. De vervening in dit gebied was in die tijd nog in volle gang.

Koning woonde niet echt in het midden van zijn “gebied” en na verloop van tijd begon hij om te zien naar een andere woonplaats. Waarschijnlijk heeft bij dit voornemen nog een ander aspect meegespeeld, waarover dadelijk meer.

Begin 19^e eeuw was Westerwolde een vrij uitgestrekt gebied met alleen maar modderige zandwegen en verder veel woeste gronden. Waarschijnlijk was de weg van Winschoten over Wedde en Vlagtwedde iets beter omdat dit de oude handelsweg was, maar veel zal dit waarschijnlijk niet hebben uitgemaakt. Pas in 1866 werd de weg van Winschoten naar Bourtange verhard; in 1904 de weg van Vlagtwedde naar Ter Apel en daarna en volgden al snel meerdere wegen. Maar voor notaris Arnold Hendrik Koning was dit destijds nog toekomstmuziek, hij heeft het niet meer meegemaakt. Hij had te maken met onverharde wegen die bij regenval al snel modderig werden. Voetpaden waren in de regel iets beter begaanbaar. De plaatselijke bevolking was trouwens gewend aan deze situatie. In de tijd dat de familie Koning nog in Bellingwolde woonde, werden grote delen van de provincie Groningen tijdens de winter van 1825 op 1826 door overstromingen geteisterd, en dit was niet voor het eerst. In 2017 wordt de rampzalige kerstvloed van 1717 herdacht. Naast de overstromingen brak in 1826 ook nog de tyfus uit, waarvan veel bewoners van de noordelijke provincies slachtoffer werden.

Een (klein) deel van Westerwolde bleef ook niet verschoond van overstromingen en notaris Koning moest regelmatig met een roeibootje over overstroomde delen van het land varen om zijn klanten te kunnen bezoeken. Het water is ooit tot dicht bij Bellingwolde gekomen en het kan best zijn dat Koning zich niet meer zo veilig voelde in dit dorp en daarom wilde verhuizen naar een hoger gelegen gebied.

Van 1795 tot 1813 waren de Nederlanden een vazalstaat van Frankrijk. Van 1810 tot 1813 was het zelfs ingelijfd bij het Franse Keizerrijk. Al vrij snel bleek dat de Fransen niet het beste voor hadden met de Nederlanden en de oppositie nam in de loop van de tijd toe. Vooral na de verloren veldtocht van Napoleon naar Rusland

durfden steeds meer mensen voor hun werkelijk politieke gezindheid uit te komen, maar zolang de Fransen nog de macht hadden moest men daarmee wel voorzichtig zijn. Er zijn veel gedichten, tekeningen en spotversen uit die tijd bekend. Zo kwamen in die tijd nog wel eens “politiek eensgezinde” vrienden en bekenden bij notaris Koning op bezoek om grappen te maken over de gevoerde Franse politiek in de Nederlanden. Voorzichtigheid was geboden want er liepen overal spionnen rond. Na het goed sluiten van de deuren en blinden van huize Koning werd er zorgvuldig rond het huis gekeken of er zich geen onguere types ophielden, en na deze voorzorgsmaatregelen werden onder het genot van een “Oranjesnuijfe” (tabak) de Fransen op allerlei manieren op de hak genomen. De Nederlandse liederenbank bezit nog vele liederen uit deze tijd.

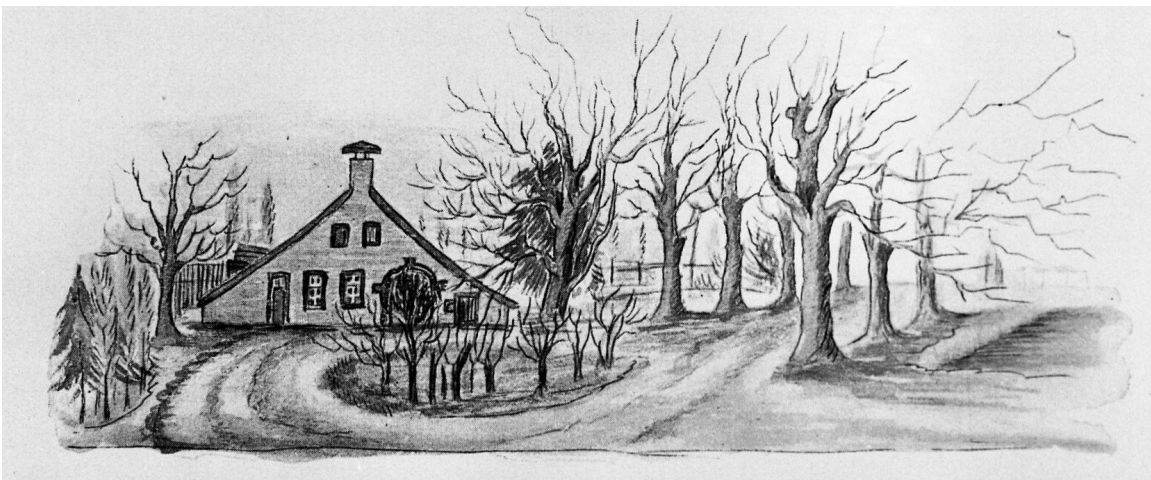
Vanaf 1795 dienden er zich allerlei veranderingen aan in het landsbestuur, zo ook in het bestuur van Westerwolde. In loop van de jaren was er voor de drost steeds minder werk te doen. Tijdens het drostschap van jonkheer Albert Hendrik van Swinderen (van 1777 tot 1803/05) werden de “heerlijke rechten” afgeschaft en liep het drostschap op zijn eind. Zoals hierboven al opgemerkt was het bestuurlijk gezien een roerige tijd. De laatste drost (of eigenlijk baljuw) woonde tot eind 1818 in de burcht te Wedde en op 1 april 1822 onthief de stad Groningen drost/baljuw mr. Willem de Sitter van verdere administratie en was het drostschap in Westerwolde voorgoed voorbij. De rentmeester van de venen nam de overblijvende werkzaamheden over. De tol bij de Wedderbrug bleef overigens tot ongeveer 1920 bestaan. Een deel van de functie van de drost was in 1812 al officieel door de Keizerlijke notaris overgenomen. De laatste drost/baljuw, mr. Willem de Sitter, werd president van de rechtbank (in eerste aanleg) in Winschoten.

Zodoende kwam de burcht te Wedde kwam na zijn verhuizing in 1818 leeg te staan. Hierna werd het pand aan diverse families verhuurd. De laatste familie die er woonde was de familie Eckringa. Dit waren de ouders van Eduarda Thalia Eckringa, de echtgenote van notaris Arnold Hendrik Koning. In de tijd van de drosten moesten deze de burcht ook onderhouden, maar hij bleef eigendom van de stad Groningen. Deze vreemde constructie zal er toe hebben bijgedragen dat de drosten alleen de hoognodige reparaties zullen hebben laten uitvoeren. Na het vertrek van de laatste drost werd het gebouw steeds meer een blok aan het been van de stad Groningen en de raad besluit in 1829 het gebouw samen met een aantal aangrenzende percelen grond te verkopen. Er verschijnt in de Groninger Courant een advertentie waarin het burchtcomplex (in totaal drie percelen) op afbraak te koop wordt aangeboden.

Koning, die in eerste instantie de “Luchtenborg” bij Veele wilde kopen maar daar niet in slaagde, wil de burcht te Wedde wel kopen. Hij schakelde zijn vroegere klerk Addens in om dit voor hem uit te voeren. Koning had van tevoren wel geïnformeerd of de oude drostenborg inderdaad sloopprijs was. Hem werd verteld dat het gebouw nog best bewoonbaar te maken was. Addens bezat een zeer scherp

zakelijk instinct, en was later een gefortuneerde houtverkoper. Hij probeerde een aantal keren Koning mee te laten “profiteren” van zijn goede zaken, maar Koning sloeg dit steeds af. Hij kon het zich niet veroorloven geld in (onzekere) zaken te steken. Ze bleven goede vrienden en zodoende werd Addens gevraagd door Koning om de burcht te kopen, mits de prijs billijk was. Koning wist echter niet dat collega notaris Sophius Conraad Hinderik Piccardt, wonende in Oude Pekela, eveneens plannen had om in Wedde te gaan wonen, maar Piccardt daartoe bewoog is niet bekend. Het lag immers niet zo voor de hand dat Piccardt naar Wedde zou verhuizen terwijl hij kantoor hield in Pekela. Omdat het huis op afbraak zou worden verkocht dacht iedereen dat Addens wel brood zag in de koop van de burcht om later het sloopmateriaal goed te kunnen verkopen.

Addens ging echter voor notaris Koning bieden en tijdens de veiling kwam hij er achter dat Piccardt de enige naast Koning was die de burcht ook in handen wilde krijgen. Of er in eerste instantie nog meer bidders waren is niet bekend, maar Koning en Piccardt bleven in ieder geval in de race. Er zal tijdens de veiling door Piccardt zeker een tijdje tegen Addens zijn opgeboden, maar uiteindelijk ziet Piccardt van verder bieden af en Addens weet het huis voor Koning in handen te krijgen voor de somma van f 6.800,00. De stad had de afbraak geschat op (maar) f 2.285,00 en verdiende zo nog een aardige cent aan het huis en omliggende hooilanden. Gezien het behoorlijke verschil in geschatte prijs en het bedrag waarvoor Addens de percelen grond en de bebouwing uiteindelijk in handen kreeg voor Koning kunnen we er van uitgaan dat de heren een behoorlijke tijd tegen elkaar op hebben geboden. Toen Addens het goede nieuws aan Koning vertelde en het bedrag noemde waarvoor hij de burcht met aangrenzende landerijen had verkregen zou Koning in eerste instantie zeer bedenkelijk hebben gekeken, maar toen hij hoorde wie de opponent van Addens was geweest tijdens de veiling zou hij de jeneverfles en twee glazen uit de kast hebben gehaald op de koop geproost hebben! Zo bleef de burcht te Wedde voor het nageslacht behouden. Addens koopt na de verhuizing van de familie Koning naar Wedde hun oude woning in Bellingwolde.



Het nieuwe front in 1830 van het gedeeltelijk afgebroken schathuis bij de burcht

In mei 1829 kon Koning zijn nieuw verworven bezit aanvaarden. Er moest echter nog wel het een en ander gebeuren om het geschikt te maken als notariskantoor en woning. Het oude schathuis werd dan ook in gereedheid gebracht om gedeeltelijk als notariskantoor te dienen. Dit schathuis stond in eerste instantie zeer dicht op de burcht en een gedeelte deel hiervan bestond uit overblijfselen van het oude poortgebouw, ook wel gevangentoren genoemd. In de tijd van de laatste drosten was een van de ruimten naast de voormalige poortdoorgang nog in gebruik als gevangenis van het gericht (gerecht) van Westerwoldinge(r)land. Later werd het alleen nog gebruikt om dronken jongelui die tijdens een van de Weddermarkten te diep in het glaasje hadden gekeken ter ontzuivering op te sluiten. De gevangenis werd in die tijd nog zeer toepasselijk “Weddergat” genoemd.

Notaris Koning vond de aanwezigheid van een dergelijke ruimte niet bij de status van zijn nieuwe verworven bezit en ambt passen en liet de restanten van het oude poortgebouw afbreken. Bijkomend voordeel was dat de ruimte tussen huis en schathuis ruimer werd. Ten zuiden van het oude poortgebouw stond nog een gebouwtje, dit werd eveneens afgebroken. Het schathuis kreeg een nieuwe façade en er ontstond een ruime keerlus voor koetsen tussen burcht en schathuis.

Verder moest er hier en daar wat aan de burcht gerestaureerd en verbouwd worden. In eerste instantie was het binnen tussen de muren koud, vochtig en kil. Er kwamen allerlei aanpassingen om het wonen behaaglijker te maken. De volgende jaren kreeg notaris Koning nog een aantal bouwkundige tegenvallers te verwerken. Een van de belangrijkste was wel dat de oost- en zuidmuur van de nieuwe vleugel moesten worden vervangen.

Koning had naast zijn drukke ambt ook nog tijd voor hobby's. Hij had in Groningen schilderlessen gehad en bracht dit graag in praktijk. In Groningen was hij verbonden aan het kunstlievend genootschap Pictura. Zijn liefde voor het schilderen gaf hij door aan zijn dochter Thalia en kleinkinderen Arnold Hendrik Koning en Edzard Koning. Dochter Thalia is later bekend geworden door het schilderen van bloemen en dieren. Kleinzoon en naamgenoot Arnold Hendrik Koning ging in Parijs wel met Vincent van Gogh om. Dochter Thalia heeft trouwens ook vele tekeningen van de burcht en de omgeving van Wedde gemaakt. Bovenstaande leden van de familie Koning worden allemaal genoemd in het zogenaamde Lexicon Nederlandse Beeldende Kunstenaars 1750-1950. Thalia mocht van haar vader zijn schilderijen voorzien van dieren en bloemen. Het is duidelijk dat hij en zijn dochter erg van de natuur hielden. Ze genoten dan ook volop van het mooie landschap Westerwolde.

Een aantal van de schilderijen van A.H. Koning hangt nu weer in de burcht of zijn daar als replica aanwezig. Van dochter Thalia zijn er ook diverse tekeningen en aquarellen.



*Uitsnede van een schilderij van A. H. Koning
met zijn echtgenote zoon Jan, kleinkind, hond en paard*

Tijdens zijn reizen kon notaris Koning zijn liefde voor het landschap niet onder stoelen of banken steken en wilde dit regelmatig in een opwelling van enthousiasme ook met anderen delen. De lokale bewoners waren echter niet anders gewend en vonden dit de gewoonste zaak van de wereld. Soms ontstonden er misverstanden als notaris Koning zijn verrukking uitte. Zo liep hij eens langs een oude boerderij onder zwaar geboomte. Tegen de boer riep hij: “Och Boeleoom, wat woon je hier toch mooi!”. Hierop lachte de boer welvoldaan en gaf ten antwoord: “Jo, meneer, ’t is een mooi stee om zwien’n te haoln!”. Notaris Koning viel dan direct vanuit zijn opgetogenheid terug in de rauwe werkelijkheid en keerde zich om en vervolgde zijn weg. Volgens hem besepte de plaatselijke bevolking niet in wat voor paradijs ze leefden.

In zijn begintijd als notaris moest Koning alle akten zowel in het Nederlands als in het Frans opstellen. In 1813 was het gedaan met de aspiraties van Napoleon en konden de Nederlanden aan een nieuwe regeringsvorm beginnen. Zo kwamen er nieuwe wetten en werd er een nieuwe Grondwet opgesteld. In 1830 scheidde België zich van de Noordelijke Nederlanden af na de zogenaamde “Belgische

Revolutie”. In die tijd moest een notaris nogal wat uren besteden om zich in te lezen in de nieuwe wetten en regels.

In de Franse tijd maakte Koning ook nog andere veranderingen mee. Door de “gelijkheid” van alle mensen vond er namelijk een zogenaamde “tweede Beeldenstorm” plaats. De “invloeden” en tastbare zaken van voornamelijk families en jonkers in en om de kerken en in dorpen en steden werden door de bevolking (veelal hardhandig) verwijderd of (zwaar) beschadigd. Hier en daar kon men deze kerkschatten redden. In hoeverre dit in Westerwolde speelde weten we niet, maar de prachtige en zeldzame wapenstein in de traptoren van de burcht overleefde in elk geval deze vernielzucht. En ook de drostenbank in de kerk van Wedde viel gelukkig niet ten prooi aan de vernielzucht. In deze tijd zien we de overgebleven historische voorwerpen als kunst en zijn ze voor de geschiedenis van ons land belangrijk geworden. Alles wat niet tijdens de eerdere instelling van het “Reglement Informatoir” op bestuurlijk en gerechtelijk gebied was gelukt werd tijdens de Franse tijd met harde hand gerealiseerd. De ‘adel’ was haar positie kwijt, maar kreeg later na de instelling van de Eerste Kamer der Staten-Generaal nog wel enig politiek gezag terug.

Om zijn klanten in Westerwolde te kunnen bereiken beschikte notaris Koning over een open rijtuig. Dit werd “de korrebak” genoemd. Op het hiervoor getoonde schilderij van zijn hand (van circa 1839) staat een opgetuigd rijpaard, dus waarschijnlijk reisde hij ook te paard. Als Koning voor zijn werk naar Ter Apel reisde duurde de reis wel vier tot vijf uren. Notarissen gingen natuurlijk ook wel met de tijd mee, want het is bekend dat in latere tijden een notaris (maar niet uit Wedde) zelfs per fiets naar zijn klanten ging. Van de latere notaris Van Ingen is bekend dat deze een koets bezat. Het koetshuis van deze notaris is nog altijd te bewonderen in het dorp. Van de jaren 50 tot 70 had Hendrik Smid dit koetshuis in gebruik als smederij. In dit koetshuis wordt nu onder andere antiek verkocht. De huidige notaris rijdt in zijn eigen moderne “koets” met vele paardenkrachten.

Koning moest zijn klanten soms bij nacht en ontij bezoeken. Destijds wachtte men vaak met het ondertekenen of het opstellen van een testament tot men “met één been in het graf stond”. Soms beleefde notaris Koning onderweg vreemde dingen. Leden van het dievengilde en zwervers maakten de wegen in die tijd nog wel eens onveilig. Gelukkig was de notaris niet onverdienstelijk in het omgaan met een degen en een wapenstok (baton). Deze twee laatste “kunsten” kwamen hem dan tijdens zijn reizen door Westerwolde goed van pas; zijn degen hing altijd trouw aan zijn zijde!

Het ambt van notaris mocht dan in hoog aanzien staan, te benijden was het ambt door het reizen bij nacht en ontij niet altijd. Lichamelijk begon het vele reizen onder slechte weersomstandigheden na verloop van tijd zijn tol te eisen. In 1842 kreeg Koning zijn eerste beroerte. Het werk viel hem steeds zwaarder en af en toe nam de bevriende notaris Dirk Roessingh het notariaat voor Koning waar.

Roessingh woonde in Termunten en was de broer van de eerste vrouw van Jan Koning.

In 1847 ging het niet langer en werd Koning opgevolgd door zijn zoon. In 1850 kwam het einde. Oud-notaris Arnold Hendrik Koning overleed in oktober dat jaar op de burcht in Wedde. Hij is evenals vele andere familieleden begraven op de familiebegraafplaats achter de Protestantse kerk van Wedde. Deze begraafplaats is (waarschijnlijk) de enige particuliere begraafplaats in de gemeente Bellingwedde.



2. Notaris Johannes Sixtus Gerhardus Koning (1809 – 1888)

Zoon Jan (Johannes Sixtus Gerhardus) solliciteerde met succes naar het ambt en werd in 1847 tot notaris benoemd, residerende te Wedde. Hij werd op 24 juli 1809 als oudste zoon (en tweede kind) van notaris A. H. Koning en zijn vrouw Eduarda Thalia Eckringa in Bellingwolde geboren. Over hem is een “zee” aan gegevens bekend, hier zullen we ons beperken tot enkele hobby's, enige voorvallen en uiteraard zijn werk.

Jan Koning studeerde rechten aan de universiteit in Groningen en woonde met zijn jonge gezin in eerste instantie (vanaf 1837) in de nieuw gebouwde woning naast de toegangslaan naar de burcht (deze woning is tegenwoordig Hoofdweg nr. 9). Dit pand is in 1887 verbouwd door zijn opvolger notaris J.A. Rodi. In de achtermuur van deze woning staat nog altijd een inscriptie in stenen te lezen welke herinnert aan vader en zoon Koning. We lezen: “J. S. G. Koning & A.H.G (Anna Henrietta Gesiena) Roessingh”, en hierna volgend “A. H. Koning & E. T. (Eduarda Thalia) Eckringa 1837”. Dit alles is geschreven met mooie krullende letters.



Inscriptie in de achtergevel: J. S. G. Koning en A. H. G. Roesingh



(M = waarschijnlijk mr.) A. H. Koning



E. T. Eckringa 1837

Hier moeten we wel aantekenen dat Anna (A.H.G.) Roessingh de eerste echtgenote van Jan Koning was, van 1838 tot 1843. In 1843 overleed zij in het kraambed van hun derde kind en zoon Anne Hendrik Benoni. Anne Hendrik overleed nog geen drie maanden na het overlijden van zijn moeder. Dit tragisch voorval trok een zware wissel op het functioneren van Koning. Op 29 oktober 1851 trouwde hij voor de tweede keer.

Koning was burgemeester van Vlagtwedde van 1838 tot 1844, maar kreeg toestemming om in Wedde te blijven wonen. Hierna was hij procureur bij de rechtbank te Winschoten tot 1847. In dat jaar nam hij het ambt van zijn vader over en werd notaris met als standplaats Oude Pekela, maar residerende te Wedde. Toen zijn vader in 1850 overleed ruilde hij enige tijd later met zijn moeder van woning. Jan Koning hield evenals zijn vader hoogstwaarschijnlijk kantoor in het schathuis van de burcht. Bij het notariaat spreekt men overigens van “standplaats” en in die tijd was standplaats nummer 48 Wedde/Pekela hetgeen later wijzigde in Wedde/Bellingwolde.

Jan Koning was een zeer veelzijdige persoon en genoot regionale en zelfs nationale bekendheid. Hij is nog een tijd lid geweest van de Provinciale Staten van de provincie Groningen. Hij hield zich in zijn vrije tijd onder andere bezig met de geschiedenis van Westerwolde, was vertrouwenspersoon van vele Westerwolders en liefhebber van historie, kunst en literatuur. Verder had hij een uitgebreide kennissenkring overgehouden uit zijn studietijd en van de Tiendaagse Veldtocht (1831), waaraan hij deelgenomen heeft als lid van de Groningse studentencompagnie. Tijdens de veldtocht ging zijn scriptie verloren en moest hij een nieuwe dissertatie schrijven. Hij promoveerde alsnog in 1832. Hij promoveerde alsnog in 1832. Hij vestigde zich als procureur in zijn geboorteplaats Wedde, werkte in Winschoten en als plaatsvervangend vrederechter in Nieuwe Pekela. In 1837 werd hij benoemd tot opvolger van de overleden burgemeester van Vlagtwedde Jan Berends Hommes. In 1844 werd hij opgevolgd als burgemeester aldaar door zijn zwager mr. Frederik Roessingh. In datzelfde jaar publiceerde hij, samen met Hendrik Octavius Feith, een studie over "het Selwerder landregt van Karel' van Gelre". Van 1844 tot 1847 was hij procureur bij de rechtbank van Winschoten.

Voordat hij naar de universiteit in Groningen ging was hij bij zijn oom A. van Laer Dinckgreve in Odoorn in de leer om klassieke talen onder de knie te krijgen. Veel jongelingen – van ouders die het konden betalen - kregen in die tijd les van particulieren omdat de kwaliteit op veel scholen erg tegenviel. In de praktijk kwam het voor Jan Koning neer op veel zelfstudie, maar dit was voor hem geen enkel probleem. Hij was een verwoed wandelaar en legde de afstand tussen Wedde en Odoorn altijd per voet af.

Op zijn vele voettochten door het land maakte hij ook het een en ander mee. Zo wandelde hij eens met iemand anders over het toen nog zeer uitgebreide

Ellertsveld. Op een gegeven moment werden ze staande gehouden door een plotseling opduikend onguur uitzierend individu met een hond. Gelukkig waren beide heren bewapend en de Jan Koning kon met zijn getrokken degenstok de tegen hen opgehitste hond op een afstand houden waarop de man samen met de hond afdroop. Later bleek dat de man een gevluchte gevangene was.

In zijn tijd als notaris moest Koning met zijn klerk eens voor zaken naar Vriescheloo. Op de terugtocht liepen zij langs een oud pad langs de Wedderbergen (richting Vriescheloo) en zagen in de Wedderbergen bij een boerderij van een zekere Mulder nog licht branden. Gezien het zeer late tijdstip vonden beide heren dit wel vreemd, maar omdat er verder geen tekenen van onraad waren (een boerenbedrijf heeft soms in de nachtelijke uren werkzaamheden), liepen ze door naar Wedde. De volgende dag bleek echter dat de boer overvallen was door een aantal vermomde mannen die alles van enige waarde hadden meegenomen. De onverlaten hadden de familie en knechten opgesloten in een van de bedsteden.

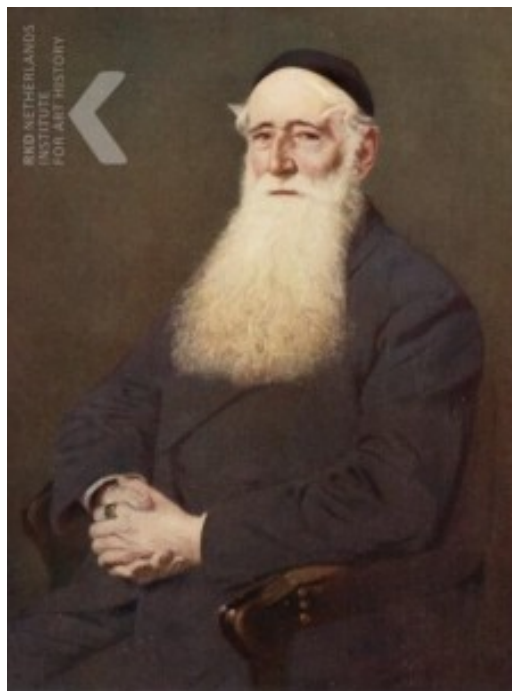
Omstreeks 1848 moest al het geld van overheidswege omgewisseld worden. Jan Koning kreeg in deze tijd een boer op bezoek die hem vroeg de volgende avond bij hem langs te komen om te helpen met iets dat strikt geheim moest blijven. De boer haalde Jan Koning de volgende avond op met zijn boerenwagen. Toen hij in voorkamer kwam zag hij dat alle blinden voor de ramen waren gesloten en dat er zelfs nog lakens gespannen waren aan de kamerzijde van de blinden om maar zo weinig mogelijk licht door te laten zodat niemand door de kieren van de blinden kon zien wat er zich in de kamer afspeelde. Daar lagen dekens op een aantal tafels. De boer liep nog eens om zijn huis heen en daarna maakte hij een luik onder een van de bedsteden open. Er kwam een aantal zakken met geld tevoorschijn en deze werden op de tafel gelegd om te worden geteld. Jan Koning is de gehele nacht bezig geweest met geld sorteren en tellen. Toen ze tegen de ochtend klaar waren werd hij door de boer weer naar huis gebracht. Koning wist niet dat de boer zo rijk was! Hij had plechtig moeten beloven dat hij nooit de naam van de boer zou noemen en zo geschiedde.

In die tijd was een notaris ook al een “vertrouwenspersoon” en moest hij bij het aanvaarden van het notarisambt een eed afleggen waarin ook “geheimhouding” wordt genoemd. Deze eed is zelfs drieledig. Zo dient de notaris de door hem/haar aanvaarde taak eerlijk, nauwgezet en onpartijdig uit te voeren. Verder moet hij/zij zich gedragen naar de wetten, reglementen en de verordeningen die op het notarisambt betrekking hebben. Als laatste dient de notaris geheimhouding betrachten ten aanzien van alles waarvan hij/zij door het ambt kennis neemt. Wordt een kandidaat-notaris tot notaris benoemd dan moet deze binnen zes maanden de eed afleggen. De eedaflegging gebeurt bij de arrondissementsrechtbank van het gebied waarin de notaris gaat werken. Direct daarna schrijft een notaris zich in bij de Kamer van Toezicht. Deze kamer houdt zich bezig met toezicht op de tuchtrechtspraak over notarissen. Een kandidaat-notaris of notaris

die ergens gaat waarnemen moet eveneens een eed afleggen in het arrondissement van de plaats waar hij/zij gaat waarnemen. Een dergelijke eed van geheimhouding dienen bijvoorbeeld ook werkers in de gezondheidszorg of bij justitie af te leggen. In de eed zien we dus een paar van de belangrijkste eigenschappen van een notaris naar voren komen, namelijk betrouwbaarheid en geheimhouding.

In de tijd van Jan Koning was Westerwolde nog erg dun bevolkt en het notariaat bracht weinig op in vergelijking met de geïnvesteerde tijd. Hier doelen we onder andere op de vele moeilijke reizen die Koning af en toe moest ondernemen. Hij reisde in de zomer wel per koets maar in de winter was dit door de modderige zandwegen niet te doen en deed hij dit te voet. Voor Jan Koning was wandelen geen enkel probleem.

Evenals zijn vader Arnold Hendrik werd Jan nog geregeld bij een zieke of stervende boer geroepen om een testament op te maken. De Westerwolders van die tijd waren er van overtuigd dat na het opmaken van het testament spoedig de dood volgde. De inwoners stelden het opmaken van een testament dan ook zo lang mogelijk uit, met als gevolg dat bij de eerste tekenen van de dood alsnog de notaris hals over kop werd ontboden. Deze race tegen de klok werd dan ook regelmatig door de dood gewonnen en in die situatie was Koning voor niets gekomen. Hoe het in die tijd met het uitbetalen van deze “tijd” was geregeld is niet bekend. Op een van zijn reizen naar Ter Apel werd Koning bij de molen van Ter Haar bedreigd door een nogal woest uitziende en blaffende hond. Toen het beest hem dreigde aan te vallen trok Koning zijn degenstok om een aanval van het dier af te weren. De molenaar kwam op het geblaf van het dier af en sloot het ontsnapte beest weer op.



Johannes Sixtus Gerhardus Koning op latere leeftijd

Jan Koning was als notaris ook zeer nauw betrokken bij de “Markescheidingen” in Westerwolde. Dit schijnt een behoorlijke klus te zijn geweest, want de “nieuwe” percelen grond moesten allemaal apart worden beschreven.

Het jaar 1873 was zeer gedenkwaardig. Men wilde een nieuw monument ter vervanging van de eenvoudige gedenknaald uit 1826 ter ere van de eerste gewonnen veldslag bij Heiligerlee (1568). Dit nieuwe monument werd in mei 1873 onthuld. Voor deze gebeurtenis kwam een deel van de Koninklijke familie naar het noorden. Koning Willem III kwam met de trein via de in 1868 geopende spoorlijn van Groningen naar Winschoten en had zijn zoon Willem, broer Hendrik en oom Frederik meegenomen. Na een uitgebreid feestmaal in Winschoten vertrokken vijftientwintig koetsen naar de burcht in Wedde. Notaris Koning verwelkomde de gasten op de burcht. Er volgde een aantal toespraken waarbij we het voorlezen van het gedicht van de bekende predikant en dichter Nicolaas Beets hier speciaal vermelden. Notaris Koning had dichter Beets voordien voorzien van historisch materiaal over Wedde en Westerwolde en Beets maakte hier een mooi gedicht van. Dit gedicht is (in kopie) op de burcht in Wedde aanwezig.

De reis naar de burcht in Wedde lag op zich voor de hand. Kwam het geuzenleger onder leiding van graaf Lodewijk van Nassau in 1568 bij Heiligerlee als overwinnaar uit de bus, de eerste vijandelijke handelingen – tijdens deze veldtocht - vonden plaats bij de burcht in Wedde. De slag bij Heiligerlee wordt nog vaak aangemerkt als het begin van de tachtigjarige oorlog, maar hier zijn meerdere kanttekeningen bij te plaatsen. Het staat vast dat de eerste officiële gevechtshandeling en inname van een vesting plaatsvonden met de inname van Wedde (de burcht), die hierna door graaf Lodewijk als “loopplaats” (waar de soldaten zich kunnen aanmelden) wordt ingericht.

Wat minder bekend is dat een ander leger van Willem van Oranje iets eerder bij het Duitse plaatsje Dalheim in de pan werd gehakt. Bij Heiligerlee was er sprake van een “veldslag” en daarbij won het geuzenleger. Veel geuzen die de slag bij Dalhem hadden meegemaakt scandeerden tijdens de slag bij Heiligerlee dan ook: “Dalhem, Dalheim, Dalheim”! De gebeurtenis bij Heiligerlee was natuurlijk veel grootser en sprak meer tot de verbeelding, maar er zijn eigenlijk nooit oorlogen die aanvangen met een veldslag. Bij de burcht was er hoogstens minimale weerstand van de kant van het garnizoen geweest tegen het geuzenleger. Drost Ort was hem al naar de stad Groningen gesmeerd en de meeste soldaten zullen het voorbeeld van hun bevelhebber wel gevolgd hebben. Begrijpelijkerwijs werd deze eerste slag en het sneuvelen van de jonge graaf Adolf daarbij niet alleen in Heiligerlee herdacht maar ook in het woonhuis (de burcht) van notaris Jan Koning. Of de vernielzucht van de geuzen richting de burcht tijdens de herdenkingavond aan de orde is geweest is de vraag. Jan Koning had het geluk dat de burcht in zijn tijd zijn eigendom was en niet in 1568! De volgende dag werd het nieuwe monument in Heiligerlee onthuld.

Jan Koning legde in 1887 het notarisambt neer en in 1888 vertrok hij naar Amsterdam om dichterbij zijn kinderen te kunnen zijn. Hij overleed aldaar kort na zijn verhuizing in maart 1888 op 78-jarige leeftijd. Oude bomen verplanten is vaak een riskante onderneming.

3. Notaris Jules Alphonse Rodi (1847-1904)



Visitekaartje

Jules Alphonse Rodi (geboren op 28-6-1847 en overleden op 12-09-1904) nam in 1887 het notariaat over van Jan Koning. Ook hij werd notaris, residerende te Wedde. Hij kocht de woning aan de Hoofdweg nr. 9 te Wedde en richtte een deel van de woning in als kantoor.



Rechts het in 1837 gebouwd huis van J. S. G. Koning dat later door notaris J. A. Rodi werd gekocht om er te wonen en te werken

De indeling van het huis was in die tijd iets anders dan nu, maar we kunnen nog steeds duidelijk zien dat er aan de rechterzijde van de brede hal een aantal kleine ruimten was die als kantoorruimten dienden.

Later werden een aantal van deze ruimten samengetrokken en werd er gewoond. Op kadastrale kaarten kunnen we zien dat het pand ergens tussen 1887 en 1894 is verbouwd. Dit zal waarschijnlijk in 1887 door notaris Rodi zijn gebeurd. Hiermee krijgt het pand zijn huidige vorm. Nadat notaris Rodi op 12 september 1904 plotseling te Wedde komt te overlijden verkoopt zijn weduwe het pand in 1905 aan de nieuwe notaris Johannes Sixtus Gerhardus Koning. Alles wat ons nog rest ter herinnering aan notaris Rodi is een eenvoudig visitekaartje dat hierboven is afgebeeld. Rodi werd begraven op de in 1901 aangelegde begraafplaats in Wedde.

Tot in de tijd van notaris Ebbinge betaalde het notariskantoor om onbekende redenen jaarlijks een bedrag aan de kerk in Wedde om het graf van de overleden notaris Rodi te onderhouden. Er is nu echter geen grafmonument meer van hem op de begraafplaats te vinden.

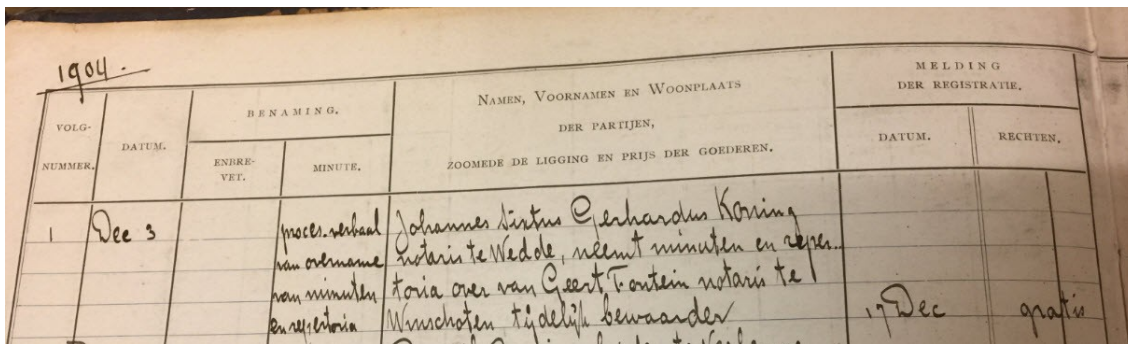


Geheel links een deel van de notariswoning annex kantoor van notaris Rodi met daarnaast de woning waar klerk Gortman woonde

Aan de overkant van de oprijlaan naar de burcht (aan de Hoofdweg) stond lange tijd een burgerwoning, die in het midden van de jaren 50 van de vorige eeuw is afgebroken. Dit dwarshuis met aan de achterzijde een aangebouwde schuur is tussen 1888 en 1894 gebouwd. Dit stuk grond, met of zonder woning, werd gekocht door notarisklerk Pieter Gortman. Zo woonde klerk Gortman eigenlijk tegenover zijn werkgever.

4. Notaris Johannes Sixtus Gerhardus Koning (1867-1910)

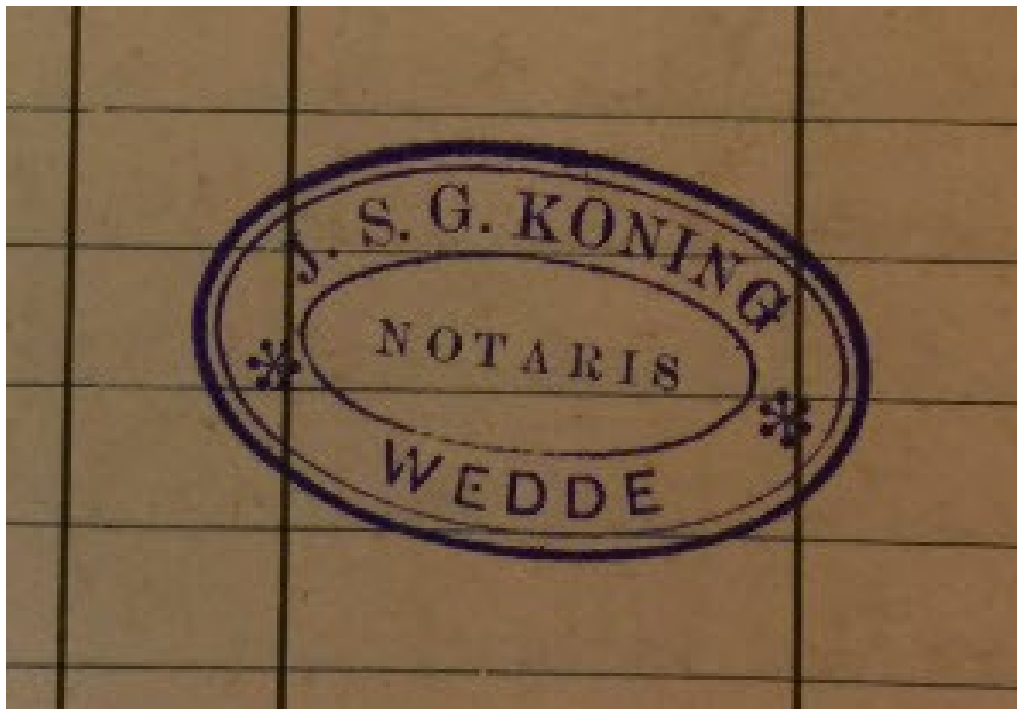
In 1904 wordt er weer een Johannes Sixtus Gerhardus Koning benoemd als notaris, residerende te Wedde. Hij was de achterkleinzoon van Arnold Hendrik Koning, die keizerlijke notaris te Wedde was. Op 3 december 1904 passeert hij zijn eerste akte, een procesbaal van overname van minuten en repertoria, welke hij overnam van Geert Fontein, notaris te Winschoten, en tijdelijk bewaarder hiervan.



A handwritten notarial record on a form dated 1904. The form is divided into several columns: 'VOLG-NUMMER', 'DATUM', 'BENAMING' (subdivided into 'ENBRE-VET.' and 'MINUTE'), 'NAMEN, VOORNAMEN EN WOONPLAATS' (subdivided into 'DER PARTIJEN' and 'ZOOEDE DE LIGGING EN PRIJS DER GOEDEREN'), and 'MELDING DER REGISTRATIE' (subdivided into 'DATUM' and 'RECHTEN'). The entry is for December 3, 1904, and describes the takeover of minutes and repertoria from Geert Fontein, notary in Winschoten, by Johannes Sixtus Gerhardus Koning, notary in Wedde. The fee is noted as 'gratis'.

VOLG-NUMMER	DATUM	BENAMING		NAMEN, VOORNAMEN EN WOONPLAATS		MELDING DER REGISTRATIE	
		ENBRE-VET.	MINUTE	DER PARTIJEN	ZOOEDE DE LIGGING EN PRIJS DER GOEDEREN	DATUM	RECHTEN
1	Dec 3		proces-verbaal van overname van minuten en repertoria	Johannes Sixtus Gerhardus Koning notaris te Wedde, neemt minuten en repertoria over van Geert Fontein notaris te Winschoten tijdelijk bewaarder		17 Dec	gratis

In februari 1905 trouwt Johannes Sixtus Gerhardus Koning en het echtpaar koopt de burcht te Wedde van Abraham van Laer Dinckgreve. Het huis waar notaris Rodi woonde en kantoor hield werd eveneens gekocht.



Ambtstempel van notaris mr. J.S.G. Koning

Het ligt hier voor de hand dat de nieuwe notaris J.S.G. Koning het pand eveneens als notariskantoor gebruikte. Zo hoefde hij het in 1887/88 verbouwde schathuis niet opnieuw te verbouwen en in te richten als notariskantoor.

Begin 1888 werd het schathuis bij de burcht omgebouwd tot “uitspanning”. Tot 1905 konden reizigers hun paarden (voor de koets) wisselen. In Westerwolde waren er wel meer van dergelijke uitspanningen. Wedderveen is hierbij een goed voorbeeld want een aantal uitspanningen groeiden uit tot speeltuinen en zelfs zwembaden.

J.S.G. Koning is niet lang notaris geweest. Op 21 mei 1910 overlijdt hij plotseling op 43-jarige leeftijd, waarbij hij zijn vrouw en drie kinderen achterlaat. Het notariskantoor blijft in het bezit van zijn weduwe en wordt tot de verkoop van het pand (en de burcht) in 1955 aan het waterschap Westerwolde verhuurd.



De grafsteen van oud-notaris Johannes Sixtus Gerhardus Koning op de begraafplaats in Wedde met kandidaat-notaris mr. J.W. Weggemans in 1999.



5. Notaris Cornelis Christiaan van Ingen (1869 – 1937)

Met ingang van 7 september 1910 wordt Cornelis Christiaan van Ingen benoemd tot notaris, residerende te Wedde. Van Ingen was hiervoor al vijf jaar als kandidaat-notaris in dienst bij notaris J.S.G. Koning geweest en hij nam het kantoor van Koning na diens overleden waar tot zijn benoeming.

Hij koopt de woning met een groot koetshuis aan de Hoofdweg nummer 19 van burgemeester Simon Pompejus ter Cock. Dit pand werd in 1852 gebouwd door ontvanger Edzard Willem Gruijs (verwant aan de familie Koning) op hetzelfde stuk grond waar voordien een iets bescheidenere woning op stond waarin vrederechter Nicolaas Engelhard woonde. Hiervoor is deze vrederechter al aangehaald.

In de kom van het dorp Wedde staan een paar schitterende beukenbomen. De eerste (vanaf richting Hoorn komend) staat voor het koetshuis van notaris Van Ingen en de tweede staat iets verderop bij het huidige notariskantoor.

In 1914 laat notaris Van Ingen aan de kant grenzend aan het huidige notariskantoor op Hoofdweg 25 een “nieuw kantoor” bouwen, dit is de huidige woning aan de Hoofdweg 23 te Wedde.



Kantoor en woning met koetshuis waar notaris Van Ingen woonde en werkte

Van Ingen is notaris geweest tot 1937. Alles wat ons herinnert aan hem is een kort krantenknipsel met foto waarin wordt vermeld dat hij is overleden.



Zijkant met trap van het kantoor van notaris C. C. van Ingen

Het pand werd in 1939 verkocht aan houthandelaar Pieter Bouwko Bos. Hierna wordt de geschiedenis van dit pand lastiger te achterhalen. Het gaat in ieder geval over in handen van houthandelaar Derk Stel. In die tijd was het voormalige notariskantoor naast kantoor eveneens woonhuis. Dat laatste is nu nog steeds het geval.

Notarisklerk G. Kwant vertelde nog jaren later een verhaal over notaris Van Ingen. Deze reisde altijd per koets. Op een notariskantoor moest er immers

verschil zijn. Als de notaris per koets reisde moest het personeel maar zorgen dat ze op eigen gelegenheid ter plaatse kwamen. Dit hield dan in dat men per fiets of te voet vroeg van huis moest gaan om als de notaris ter plekke verscheen ook aanwezig te kunnen zijn. Er werd “verteld” dat de notaris op deze reizen geregeld een “dame” bij zich had, en deze dame was niet zijn echtgenote!

Notaris Van Ingen was nogal klein van stuk en stond bekend om zijn driftig karakter. Verder vertelde hij aan iedereen die het maar wilde horen dat zijn hoofddoel “het snel rijk worden” was. Of dit doel door hem ook is behaald is niet bekend.

Op een gegeven moment kreeg de notaris “woorden” met zijn buurman, die dominee was. Deze woonde in de nieuwe pastorie ernaast (het huidige notariskantoor aan de Hoofdweg 25). Uiteraard ging de discussie over geloofszaken. De heren waren het niet eens met elkaar en op een gegeven moment liep het conflict zo hoog op dat het driftige karakter van notaris Van Ingen naar boven kwam. Misschien wilde hij de dominee de “zondvloed” laten ervaren, want hij verlegde de hemelwaterafvoer van zijn kantoor zo, dat bij hevige regenval het terrein ernaast (dat van de pastorie) blank kwam te staan. Hoe het verder is gegaan weten we niet, de dominee zal zich wel beklagd hebben bij de officiële instanties.

Van Ingen was totaal 27 jaar notaris in Westerwolde. Hij was een belangrijk man in Westerwolde en bezat naast een druk kantoor het vertrouwen van veel Westerwoldse families. Op 31 januari 1937 overleed notaris C.C. van Ingen op 68-jarige leeftijd te Wedde. Hij is begraven te Amersfoort.

In Wedde staan zodoende drie notariskantoren (bijna) op een rij, waarvan twee nu de functie van woonhuis hebben. Tegenwoordig staat alleen nog het oude buurthuis tussen deze drie (oud-) kantoren.



6. Notaris Klaas Schuring (1894- 1986)

Van mei 1937 tot 1 januari 1964 vervult Klaas Schuring (geboren op 29 januari 1894 te Slochteren en overleden op 8 mei 1986 te Winschoten op de eerbiedwaardige leeftijd van 92 jaar) het notarisambt in Wedde. Schuring is toen hij 26 jaar oud was op 26 november 1920 getrouwd met Anna Grietje Smit. Het echtpaar Schuring krijgt drie kinderen

Hij was al bekend in de omgeving omdat hij vanaf juni 1936 tijdens het ziekbed en na het overlijden van notaris Van Ingen waarnam in Wedde. Voordien werkte hij bij notaris Denijs in Slochteren en daarna bij notaris Fontijn te Winschoten. Hierna was hij korte tijd waarnemer in de praktijk van Denijs tot notaris Le Grand werd benoemd in de plaats van Fontijn. Hierna nam Schuring nog waar voor de overleden notaris Van Noord in Nieuwolda en vervolgens was hij waarnemer bij een drietal notarissen in de provincie Groningen. Hij had dus meer dan voldoende ervaring opgedaan als kandidaat-notaris en als waarnemer.

Notaris Schuring huurde een tijdje de pastorie (het huidige notariskantoor aan de Hoofdweg 25 te Wedde) van de Nederlandse Hervormde Kerk. Op een gegeven moment moest het pand weer in gebruik worden genomen als pastorie en diende Schuring een ander kantoor zoeken. Zo ver we kunnen nagaan heeft notaris Schuring tot 1943 in (een deel van) de nieuwe pastorie kantoor gehouden.

Ergens midden in de jaren dertig had de familie ten Holt de (wit geschilderde) villa “Anna Jan Tina” aan de Hoornderweg gekocht. Midden in de oorlog wordt aan notaris Schuring gevraagd of hij er niet een aantal kamers wil huren, anders zou men misschien mensen over de vloer krijgen die men – in oorlogstijd- niet zo zag zitten. De heer Ten Holt zat in het verzet en had liever niet al te veel pottenkijkers. Bovendien had de familie onderduikers (5 personen) over de vloer. Er zijn mensen die beweren dat notaris Schuring zelf ook in het verzet zat.

Schuring huurt in de villa de twee voorste kamers (aan de wegzijde). Hij woont in Winschoten. In de villa huurt hij twee kamers die door schuifdeuren van elkaar

zijn gescheiden. Ten Holt verongelukt in de nadagen van de oorlog op de Hoornderweg. Op een gegeven moment komt de dochter van mevrouw Ten Holt met haar gezin (de familie Kriegsman) bij haar inwonen. Notaris Schuring raakt hecht bevriend met de familie Kriegsman.

In de middagpauze was het vaak een gezellige boel in het notariskantoor. Dan werden de deuren tussen beide kamers geopend en kwam de tafeltennistafel tussen de kamers te staan en werd er van harte getafeltennist. Met Pasen gingen leden van beide families noten schieten. In de winter als de Weddermeden (de mai'n) waren overstroomd en er voldoende ijs lag, ging het personeel tijdens de middagpauze schaatsen op de onder gestroomde hooilanden. Dit kon gevaarlijk zijn zoals een aantal personeelsleden aan den lijve ondervonden. Het water kwam namelijk niet elk jaar op gelijke hoogte en de percelen waren hier en daar afgezet met prikkeldraad. Dit prikkeldraad was niet altijd goed te zien door sneeuwval of omdat het draad aan de oppervlakte van het ijs lag. Als iemand dan de pech had er overheen te schaatsen volgde een valpartij.

In een van de kamers (aan de voorzijde van het gebouw) stond een behoorlijke brandkast (circa 3x1x4m) waarin de akten werden bewaard. Tijdens de Bevrijdingsdagen in 1945 werd er in Hoorn en Wedderveer behoorlijk veel geschoten. Veel huizen raakten hierbij beschadigd. De villa werd gespaard maar kreeg wel een aantal kogels te verwerken. Een van deze kogels drong zelfs door de wand van de kluis! Dit kogelgat is tot op heden te zien.



Het kogelgat in de kluis van notaris Schuring is nog duidelijk zichtbaar

Notaris Schuring had als hobby het houden van kippen, varkens en soms kalkoenen. Hij deed dit vrij professioneel. Op een gegeven moment schafte hij zelfs een broedmachine aan. Iedereen die in de jaren vijftig en begin zestig langs de villa reed zag de kippen vrij op het erf rondlopen. Elk jaar werden er een drietal biggen gekocht om ergens in februari als varkens geslacht te worden. Het

vlees van deze dieren werd verdeeld onder familie en vrienden. Verder was Schuring een liefhebber van mooie en betrouwbare auto's. Zo reed de notaris aanvankelijk in een "Amerikaan", hierna volgden een Jaguar, een Rover en een Audi 100.

Schuring past tijdens de oorlog allerlei "trucjes" toe voor zijn klanten om de Duitsers om de tuin te leiden. Er zijn personen die beweren dat de notaris na de oorlog zijn "trukendoos" nog wel eens ten behoeve van zijn klanten open trok.

Notaris Schuring wordt door leden van de familie Kriegsman beschreven als een sociaal persoon en ze bewaren allen zeer goede herinneringen aan hem en zijn familie. Nadat Schuring met pensioen was gegaan huurde hij tot aan zijn overlijden de beide kamers in de villa. Aan de Hoornderweg hield hij nog lange tijd dieren. De villa was zo bekend dat er zelfs een ansichtkaart van verscheen.



De villa waar notaris Klaas Schuring kantoor hield

Bij Schuring werkte de in Wedde wonende Geert Kwant als notarisklerk. Wat bijna niemand in het dorp wist, is dat klerk G. Kwant in de oorlog deel uitmaakte van de Oost-Groninger verzetsgroep. In deze groep zat onder meer chirurg J. Hommes en voorganger D. J. van Eck van de Nederlandse Hervormde Evangelisatie aan de Lageweg te Wedde. Kwant verborg in die tijd ook onderduikers. Pas de laatste jaren is er (door zijn dochter) wat meer bekend geworden over deze moedige notarisklerk, die kort na het overlijden van zijn echtgenote in 1970 is overleden.

In die tijd moesten er bij het passeren van een testament altijd twee getuigen aanwezig zijn. Het verhaal gaat dat er in de tijd van Schuring een boer bij de notaris kwam om zijn opgemaakte testament te bespreken. Na een tijdje vroeg de boer aan de notaris of hij het testament mocht inzien. Na enig leeswerk pakte hij het bundeltje papieren dat met veel zorg door de medewerkers op papier was

gezet tussen zijn twee handen en verscheurde dit! Deze handeling werd vergezeld van de zin: “Hier klopt niks van”. Hierop kon de notaris (of beter gezegd de klerk) niets anders doen dan nog “zorgvuldiger” te werk te gaan tijdens het op schrift zetten van de laatste wil van de boer.

Een ander voorval uit de tijd van notaris Schuring geeft aan dat je het met personeel maar nooit zeker weet. Zo werkte er een zeker G.S. als klerk. Deze pleegde fraude. Veel geld werd in die tijd contant betaald en dit werd dan door S. gedeeltelijk in eigen zak gestoken. Met een deel van dit geld maakte hij goede sier en trakteerde klanten nogal eens op een borrel. De schade bedroeg volgens sommigen honderdduizend gulden. Toen S. op een gegeven moment ziek werd kwam de fraude aan het licht. Tijdens de juridische procedure die volgde stelde Schuring aan de rechter voor om S. in dienst te laten. S. zou zo nog een deel van het verduisterde geld terug kunnen verdienen.



Het pand aan de Hoornderweg mei 2017

Notaris Schuring zou er dan voor zorgen dat S. zo weinig loon zou ontvangen dat hij alleen maar droog brood kon eten. Voor de notaris was het een zeer pragmatische oplossing, alleen ging de rechter hier niet in mee. S. kreeg gevangenisstraf en werd op staande voet ontslagen. Het is niet bekend wat er met het geld is gebeurd en in hoeverre de notaris schadeloos is gesteld.

Schuring werkte tot op hoge leeftijd door als notaris. Er moest nogal wat “druk” uitgeoefend moest worden door de Kamer van Toezicht om hem te bewegen zijn ambt neer te leggen. Op één februari 1964 legt notaris Klaas Schuring na veel aandringen van de Kamer van Toezicht uiteindelijk zijn ambt als notaris neer.



In 1955 werd bij wet geregeld dat notarissen tot hun 70ste levensjaar mochten doorwerken. Dit in navolging van de noodwet ouderdomsvoorziening uit 1947. Weer later (1956) werd de AOW ingevoerd. Vele notarissen werkten tot op hoge leeftijd door vanwege het ontbreken van een pensioen of een (te) magere bankrekening. Pensioenen waren er nog niet en het was maar de vraag of er voldoende spaargeld was. Vaak werd na het neerleggen van het ambt het kantoor overgedragen aan de opvolger, en werd op deze wijze nog een koopsom verkregen waarbij ook voor de zogenaamde “goodwill” geld werd gevraagd en gekregen.

Schuring en zijn echtgenote overleden respectievelijk in 1986 en in 1989, beiden op hoge leeftijd. Zij zijn aan het eind van hun leven een tijd door mevrouw Kriegsman verzorgd.



7. Notaris mr. Doe Pieter Ebbinge (1919 – 1989)

Op dezelfde datum, 1 februari 1964, wordt mr. Doe Pieter Ebbinge benoemd tot notaris in Wedde. Doe Pieter Ebbinge werd in 1919 geboren te Almelo en was voor zijn benoeming in Wedde kandidaat-notaris bij notaris G. H. Smits in Groningen. Ebbinge had daarvoor in Leiden gestudeerd en studeerde af in twee vakken. Aanvankelijk koos hij de Belastingdienst als werkterrein.

In eerste instantie werkte notaris Ebbinge vanuit het kantoor van oud-notaris Schuring. In het begin konden de twee heren het uitstekend met elkaar vinden. Twee kapiteins op één schip geeft echter vaak problemen, zo ook in dit geval. Het probleem was namelijk dat Schuring zich min of meer nog “gedroeg” als notaris. Zo werd er beweerd dat Schuring post bestemd voor notaris Ebbinge opende. Verder speelde er op een gegeven moment nog een kwestie op het “personele” vlak waarbij beide heren tegenover elkaar kwamen te staan. Deze situatie was al vrij snel onhoudbaar geworden. Op een gegeven moment werd notaris Ebbinge zelfs de toegang tot de villa ontzegd door mevrouw Ten Holt, eigenaresse van het pand.

Notaris Ebbinge moest hierna hals over kop een nieuwe locatie voor zijn kantoor zoeken en deze was niet direct voor handen. Dus werd er een aantal dagen bij boekhouder E. Tallen aan de Oostersingel in Wedde kantoor gehouden. Voordien had boekhouder Tallen tijdens de consternatie in de villa zijn koelte bewaard en een aantal belangrijke zaken die van wezenlijk belang waren voor het uitoefenen van het notariaat in zijn (grote) aktetas gestopt om toch de lopende zaken af te kunnen handelen. De start voor notaris Ebbinge was dus bepaald niet eenvoudig.

Intussen had notaris Ebbinge een pand gevonden aan de Hoofdweg 25 in Wedde (thans het huidige notariskantoor). Dit pand was van de Nederlandse Hervormde

Gemeente van Wedde en in gebruik als pastorie. Over dit gebouw vindt de lezer verderop in dit artikel meer. De kerk wilde wel af van de circa 1910 gebouwde pastorie aan de Hoofdweg. Ebbinge kocht het pand en richtte het in als woning (aan de achterzijde) en kantoor (aan de voorzijde). De Hervormde Gemeente betrok aan de Oostersingel intussen een nieuw gebouwde pastorie van bescheidener formaat. Het pand aan de Hoofdweg moest natuurlijk geschikt worden gemaakt als kantoor en woning en er volgden allerlei veranderingen aan en in het pand. Het bouwen van een behoorlijke kluis (voor de akten) was noodzakelijk en een van de grootste ingrepen in het interieur.



De voormalige pastorie, nu notariskantoor, circa 1960

Aanvankelijk wordt het huis bewoond door de familie Ebbinge, maar door groei van de praktijk wordt het kantoorgedeelte steeds groter ten koste van het woongedeelte. Deze groei zette door en de familie besluit een andere woning te zoeken. Deze wordt gevonden aan de Oostersingel in Wedde.

In de tijd dat de familie nog aan de Hoofdweg woonde, namen de kinderen Ebbinge de zolder in bezit. Zoon Aldert richtte hier onder andere een 'disco' in. Hij bracht hier met vrienden een deel van zijn tienerjaren door. In die tijd was er te weinig ruimte voor deze leeftijdsgroep in het buurthuis en als tiener wil je nou eenmaal ook wat. Het groepje vrienden uit die tijd is nog steeds hecht en gedenkt jaarlijks deze prettige tijd.



Verbouwing van het pand in 1964

In 1975 komt de heer mr. Jan Kuin als kandidaat-notaris in dienst. De klerken zijn bang dat hun taken worden uitgehold en laten dit blijken aan de notaris. Deze spreekt de gedenkwaardige zin: “de kandidaat-notaris is er niet om jullie werk over te nemen maar dat van mij!”.

Dit was duidelijke taal en na deze uitspraak klaarde de lucht snel op. Het aannemen van een kandidaat-notaris geeft aan dat het werk van de notaris zelfs zo was gegroeid dat Ebbinge het verantwoord vond een kandidaat-notaris aan te trekken.



Jan Kuin

Zoals al eerder is vermeld was notaris Ebbinge voordat hij het notariaat in ging werkzaam bij de belastingen. Hij was belastinginspecteur en uitstekend op de hoogte met alles wat belastingen betrof. Deze kennis kon hij ook goed gebruiken in het notariaat. Zo kwam het natuurlijk wel voor dat hij een andere mening was toegedaan dan de dienst belastingen. Hij voegde dan bij zijn eerste schriftelijk verweer de opmerking toe: “Ik wens te worden gehoord”! Prompt volgde dan een uitnodiging van Ebbinge op het belastingkantoor. De dienst belastingen was niet zo blij met de kennis die Ebbinge op haar gebied bezat en werd steeds beduchter voor hem. Niet zelden kreeg hij geheel of gedeeltelijk gelijk.

Het verhaal gaat dat Ebbinge eens tegenover de belastingdienst stond in een bepaald dossier. De aanwezige belastingmensen hadden zich maar matig voorbereid op de zaak en werden belastingtechnisch volkomen afgetroefd door de zeer kundige Ebbinge, waarop deze de betreffende zaak won. De notaris had zich zeer goed op de zaak voorbereid en beet zich volkomen vast in de zaak. Zo kreeg Ebbinge veel voor elkaar voor zijn klanten. Het was zelfs zo dat door notaris Ebbinge belastingzaken op landelijk niveau werden aangekaart waardoor zo nodig regelgeving moest worden gewijzigd.



Ebbinge was een zeer bescheiden en integer persoon. Eens maakte een cliënt een afspraak omdat hij de rekening niet begreep en deze aan de hoge kant vond. De kandidaat-notaris nam hem apart voordat de notaris hem ontving en maakte hem duidelijk dat er aan zijn dossier ongeveer dertig uur was gewerkt en dat de rekening daarom zeker niet onbillijk was. Hiernaast had deze zaak landelijk ook nog een bepaalde uitstraling. Gaandeweg de uitleg werd het de cliënt steeds duidelijker en na afloop van het gesprek was de cliënt nog maar zeer kort bij de

notaris. De notaris kreeg uiteindelijk een bedankje. Ebbinge wordt beschreven als een academicus en een wetenschapper die zeer scherp kon zijn in zijn betoog.



In de tijd van notaris Ebbinge werd het allemaal wat gemoedelijker op het notariskantoor. Zo waren er gezamenlijke uitjes voor het kantoorpersoneel. Ebbinge had als boekhouder E. Tallen in dienst terwijl mevr. Greta Rendering en Diever Prak als typiste werkzaam waren. Als klerken kunnen we de heren Mooi en Petzinger noemen. Petzinger vertrekt in 1966, na maar één jaar bij het kantoor gewerkt te hebben, en wordt opgevolgd door de heer Hermannus Tjabringa.

De heer Tjabringa werkte als stuurman op de grote vaart en wilde graag een baan aan wal. Hij was volledig onbekend met de notariële werkzaamheden en heeft vele en lange avonden moeten studeren om zich een reeks wetten eigen te maken die vallen onder het burgerlijk recht (ook wel civiel of privaatrecht genoemd). Deze studie volgde hij gedurende twee jaar in de stad Groningen. Dit privaatrecht behandelt allerlei regelgeving betreffende het personen- en familierecht. Onder dit privaatrecht vallen tevens het vermogensrecht, het burennrecht en het koop- en verkooprecht. Het Nederlands Burgerlijk Recht stamt af van de “Code Civil” uit de tijd van Keizer Napoleon Bonaparte.

Notarisklerk Tjabringa heeft het bijzonder goed naar zijn zin gehad bij notaris Ebbinge en later bij notaris Lutter. De sfeer op het kantoor was altijd uitstekend. Dit wordt ook bevestigd door de heer Kuin. In die tijd was het notariskantoor in Wedde nog vrij klein. De klerken waren “allround” en er was in die tijd nog

weinig sprake van specialisatie in Wedde zoals wel al het geval was op de grotere kantoren.

In de tijd van Schuring en Ebbinge was de heer E. Tallen uit Wedde boekhouder. Na zijn pensionering bleef de familie Tallen nog een tijd in Wedde wonen. Toen zijn gezondheid achteruit ging verhuisde hij met zijn vrouw naar Blijham, alwaar hij is overleden.



Het notariskantoor circa 1965. Op achtergrond (midden) boekhouder Tallen, Links op de voorgrond mevr. Rendering en rechts de klerken Mooi en Petzinger

In de jaren zeventig van de vorige eeuw werden er in de dorpen Bellingwolde, Onstwedde, Blijham en Vlagtwedde zogenaamde “zittingdagen” gehouden. Dit was om klanten die niet over vervoer beschikten tegemoet te komen. In dezelfde tijd hield notaris D. Wolf uit Ter Apel ook zittingdagen, en wel in hotel Homan in Sellingen en hotel Beijering in Vlagtwedde. Dergelijke dagen behoren nu tot het verleden.

Boekhouder Tallen ging in die tijd onder andere naar Sellingen om “pachtpenningen” te innen. De administratie van de pacht liep (soms) ook via de notaris. Zo inde de boekhouder ook “pachtpenningen” van bijvoorbeeld kerken. Het was gebruikelijk dat iedereen die deze penningen betaalde een borrel kreeg aangeboden. Zo kon het zijn dat personen die al lang geen penningen meer betaalden ook maar eens “op de borrel” kwamen. De uitgaven voor de vele borrels overtroffen op een gegeven moment de inkomsten uit de ingebrachte penningen!

Kuin moest op een gegeven moment bij een zaak aanwezig zijn waar het “recht van ree” aan de orde kwam. Een boer moest hierbij over het land van een ander om de openbare weg te kunnen bereiken. Mr. Gerrit Overdiep kwam als rechter - van de arrondissementsrechtbank Winschoten - naar Wedde om te zien hoe de situatie er ter plekke uit ziet. Overdiep was een zeer karakteristieke man die soms zo zijn eigen ideeën had om de rechtspraak te hanteren. Hij handelde hierbij altijd zeer pragmatisch. Bij deze zaak had hij voor alle twee partijen een goede oplossing, alleen stond er net op die ene plaats, midden voor de (nieuwe) uitrit, een forse boom. Overdiep liet de burgemeester (waarschijnlijk was dit de heer J.J. Hoeksema) bellen met de boodschap dat deze direct ter plaatse diende te komen. Eenmaal aanwezig legde Overdiep het probleem uit en maakte hij duidelijk dat hij direct een kapvergunning nodig had om ter plekke een vonnis uit te kunnen spreken. De burgemeester voelde zich onder druk gezet en maakte duidelijk dat dit procedureel helaas niet mogelijk is, waarna mr. Overdiep nog meer “druk” uitoefende, zodat de burgemeester uiteindelijk over stag ging en er voor zorgde dat er ter plekke een kapvergunning komt. Ambtenarij hoeft dus niet zo lang te duren als je de juiste positie bekleedt en de juiste wegen weet te bewandelen! Kandidaat-notaris Kuin hoorde dit alles aan en maakte hierna een akte op waarin het vonnis werd verwerkt.

Over de “methode Overdiep” gingen in die tijd en nog lang erna verhalen door de gehele provincie. Overdiep was naast zijn werk als rechter amateur historicus en was onder andere de drijvende kracht achter de reconstructie van de vesting Bourtange. Verder heeft hij een aantal boeken over geschiedenis op zijn naam staan.

In de tijd van kandidaat-notaris Kuin speelde er zich in Veele een “tragedie” af waarvan veel mensen aan de “zijlijn” zich afvragen hoe een en ander zo ver heeft kunnen komen. We hebben het hier over de kwestie “Trenning” versus Krabben. Het notariskantoor stond hierbij ook aan de zijlijn en na verloop van tijd kunnen de medewerkers alleen maar concluderen dat dit een “dieptepunt” was voor het kantoor. We moeten hierbij wel vermelden dat in deze lang lopende zaak het kantoor alleen maar uitvoerder was van vonnissen van de rechtbank en geen directe speler. Hier verwijzen we verder naar het boek “Het Hoogste Recht” geschreven door Johannes Lens.

In deze tijd speelde er nog een lastige zaak voor het notariaat. De Stichting Ter Borg wordt opgericht om na het overlijden van de twee broers Ter Borg hun bezit te beheren. Jammer genoeg maken de twee heren het nogal ingewikkeld en moeilijk voor het notariaat omdat ze het nooit met elkaar eens waren.

Een andere trieste aangelegenheid voor notaris Ebbinge speelde zich af in Blijham. De notaris moest hier een spoedtestament opmaken. Betrokkene had

zich echter al met een geweer door het hoofd geschoten. Toen de notaris arriveerde waren in de woning de bloedsporen nog goed zichtbaar.

Verder moeten we de heer Albert Kostwinder nog noemen. Hij kwam in 1975 in dienst als notarisklerk bij notaris Schuring. Met veel inzet was hij altijd bij de klanten van het kantoor betrokken en maakte hij het hen zo goed mogelijk naar de zin. Hij heeft het begin van de automatisering in de jaren tachtig meegemaakt; dezelfde automatisering die tegenwoordig zo'n hoge vlucht heeft genomen (zie hierna).



Notarisklerk Albert Kostwinder in de jaren zeventig naast enorme wandkasten met de dossiers van gepasseerde akten



Notarisklerk Albert Kostwinder eind jaren negentig, er zijn al moderne computers op het kantoor

Hiervoor hebben we al een paar secretaresses genoemd, maar we moeten niet vergeten te noemen Gea Zijlstra, Grietke Kiel, Meya Haan, Lukkiena Nobbe, Harma Buirs, Bea Begeman, Monica Hageman, Bianca Halmingh en (tegenwoordig) Silvia Geukes, Annita van der Wal en Sandra Kluiter. In de tijd van de notarissen Ebbinghe en Lutter vervulden de secretaresses nog altijd een zeer belangrijke taak, want er moest veel aan het papier worden toevertrouwd, natuurlijk met behulp van de typemachine.

Hun taak werd iets gemakkelijker toen er tekstverwerkers in gebruik worden genomen. Vanaf nu (jaren tachtig van de vorige eeuw) konden alle teksten digitaal worden opgeslagen en gewijzigd, dat laatste was vooral een enorme uitkomst als er tijdens een passeerafspraak bleek dat er een verbetering of aanvulling in de akte moest komen. Opslag gebeurde in eerste instantie op zogenaamde “floppy’s” en later op een harde schijf. Het personeel wordt bijgeschoold om met een tekstverwerker te kunnen gaan werken en de secretaresses werden zeer bedreven in het “knippen en plakken”, waardoor er veel tijd werd bespaard. In de begintijd van de automatisering werd er nog niet onder Windows gewerkt maar moet men met het nogal basale “MS-DOS” leren omgaan. Later wordt dit systeem in Windows 3.1 geïntegreerd en wordt het allemaal wat eenvoudiger. Vanaf deze tijd veroverd de automatisering stormenderhand de gehele wereld en voor een notariskantoor kan deze

ontwikkeling veel betekenen. Zo kwam er op het kantoor een behoorlijk uit de kluiten gewassen kopieerapparaat te staan. Het kantoor in Wedde was waarschijnlijk een van de eerste die hier mee werkten. Een groot robuust faxapparaat deed eveneens zijn intrede op het kantoor.

Notarisklerk Tjabringa is tijdens zijn loopbaan bij het kantoor voornamelijk bezig geweest met het afwikkelen van nalatenschappen en het organiseren van veilingen en boeldagen. Van 1980 tot circa 1995 zijn er door de “dip” in de economie veel veilingen. Boerderijen, woonhuizen en zelfs loonbedrijven worden in die tijd gedwongen of op verzoek geveild. Natuurlijk waren de gedwongen veilingen voor betrokkenen vaak een regelrechte tragedie. Veel eigendommen werden in opdracht van de bank geveild. Tijdens boeldagen werd er veel huisraad (inboedel) van een woning of de inventaris van een boerenbedrijf verkocht. Klerk Tjabringa treedt hier op als veilingmeester. In deze tijd halen een aantal veilingen en boeldagen de krant. Dit werk lag hem goed en hij beleefde hier erg veel plezier aan. Veilingen en boeldagen brachten veel werk met zich mee.

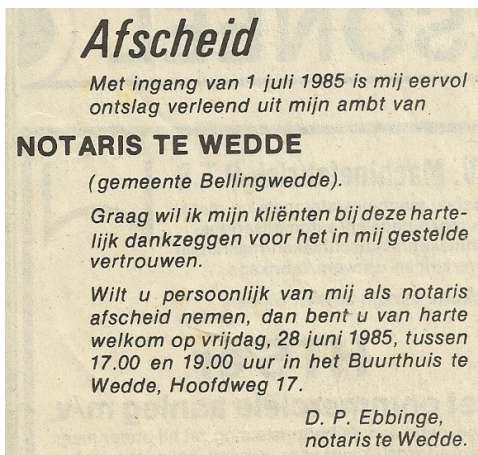


Boeldag in 1979 met als uitveiler klerk Henk Tjabringa

Het omgaan met mensen bij het afwikkelen van veilingen en boeldagen wordt door het personeel van het notariskantoor als zeer enerverend ervaren. Zo waren er boeldagen die soms twee dagen duurden en bij een paar veilingen kon het personeel van het Wedder kantoor pas tegen middernacht huiswaarts keren.

Boeldagen worden al lange tijd niet meer gehouden. Een boeldag heeft in deze tijd een hoog nostalgisch gehalte en wordt hier en daar nog “opgevoerd” om geld voor een goed (plaatselijk) doel in te zamelen. De jaarlijkse boerenboeldagen in augustus bij de “Onstwedder Gaarv’n” met als uitveiler de bekende en spraakzame Groninger Jaap Nienhuis zijn een begrip in de wijde omtrek.

In die tijd moet het personeel van het Wedder kantoor alle zeilen bij zetten zodat het vele werk geklaard kon worden. Ebbinge bleef tot 1 juli 1985 notaris.



Na het neerleggen van zijn ambt wijdde Ebbinge zich aan zijn vishobby. Ebbinge en Tjabringa deelden deze hobby samen. Ze hadden echter alle twee een andere opvatting over de stijl van vissen. Ebbinge zette op een zeer kenmerkende en voorzichtige manier de gevangen vis weer terug in het water. Hij deed alles op een zeer “visvriendelijke” manier.

Hij had zelfs zelfgemaakt gereedschap bij zich om de vis zo weinig mogelijk te beschadigen en leed aan te doen bij het verwijderen van het haakje. Tjabringa hanteerde meer het heersende metier van de hengelsportman van die tijd. In 1983 vertrok de heer Mooi als klerk en de heer Tjabringa ging in 2002 met pensioen.



Notarisklerk Harmannus Tjabringa

Op 10 maart 1989 overleed Ebbinge plotseling toen hij op weg was naar zijn geliefde visstek bij de Westerwoldse Aa aan het einde van de Verlengde Lutjeloosterweg in Blijham. Zijn vrouw verhuisde enkele jaren na het overlijden van haar man naar Eelde. Kandidaat-notaris Kuin heeft vervolgens het notariskantoor een aantal maanden waargenomen (vanaf juli 1985). Hij had het zeer naar zijn zin in Wedde en wilde notaris Ebbinge ook wel opvolgen, alleen stond er op dat moment ook nog een andere geschikte kandidaat-notaris “naast” hem op de wachtlijst.



8. Notaris mr. Hinderikus Timen Lutter (1944 - 2011)

Dit was mr. Hinderikus Timen Lutter, geboren in 1944 te Bellingwolde. De aanstellingscommissie kwam er niet uit wie ze moesten kiezen en de president van de Groninger rechtbank (mr. Gerrit Overdiep) werd in Den Haag ontboden. Hier liet hij blijken een “lichte” voorkeur voor Lutter te hebben. Lutter vroeg Kuin (ze konden uitstekend met elkaar opschieten) om te blijven, maar deze zegt hem niet voor de voeten te willen lopen en omdat hij iets jonger is dan Lutter heeft hij nog volop kansen om elders notaris te worden.

Mr. H. T. Lutter
deelt hierbij mede dat hij bij Koninklijk Besluit van
3 december 1985 is benoemd tot

NOTARIS TE WEDDE

als opvolger van de op diens verzoek eervol
ontslagen **notaris** D. P. Ebbinge en dat hij de akten
en dossiers van **notaris** Ebbinge voornoemd,
alsmede van diens ambtsvoorgangers de notaris-
sen K. **Schuring** en C. C. van Ingen heeft overge-
nomen.

**Het kantoor blijft gevestigd aan de
Hoofdweg 25 te Wedde (tel. 05976-1425).**

Toen notaris Lutter zijn ambt als notaris te Wedde, gemeente Bellingwedde, aanvaarde op 3 januari 1986, introduceerde Kuin hem bij alle relaties van het notariaat en maakte hem verder wegwijs op het kantoor. Na een tijdje vond Kuin hij werk als kandidaat-notaris in Slochteren en later is hij benoemd tot notaris in Haren, waar hij als notaris werkzaam is geweest tot 1 februari 2015.

We dienen hier nog te vermelden dat het kantoor in Wedde nadat de heer Kuin was vertrokken lange tijd geen kandidaat-notaris meer in dienst heeft gehad, tot november 1999 toen de heer mr. J.W. Weggemans in dienst trad bij notaris Lutter. Lutter was voorheen kandidaat-notaris bij notaris Broekema in Stadskanaal en daarvoor bij notaris O. J. Reintjes in Wieringerwaard.

Er volgde een grondige modernisering en verbouwing van het kantoorgebouw, waarbij het verplaatsen van de kluis van rechts naar links van de gang een van de grootste ingrepen was. Aan de achterzijde van het kantoor werd een complete nieuwe woning gerealiseerd en los van de woning kwam een dubbele garage te staan. Aannemer Wubs uit Veenhuizen mocht deze klus klaren onder toezicht oog van architect Roelfsema uit Onstwedde. In november 1986 was ook de woning gereed en verhuisde het gezin Lutter met hun drie kinderen naar Wedde.

Naast zijn drukke werkzaamheden op zijn notariskantoor vond Lutter nog tijd voor een aantal hobby's, zoals wandelen, fietsen en geschiedenis. Zo fietste hij een aantal malen de Friese Elfstedentocht. Verder had hij nog tijd om met zijn echtgenote bijeenkomsten van de "Odd Fellows" te Veendam en de Lions-club in Winschoten te bezoeken. In Wedde was hij niet op maatschappelijk terrein actief. Naast dit alles gaf hij les in Groningen aan notarisklerken en beleefde hier veel plezier aan. Mevrouw G. Lutter was in het dorp actief bij de "Vrouwen van nu" (voorheen plattelandsvrouwen) en de plaatselijke tennisclub.

Lutter stond bekend als een hard werkende, zeer integere en behulpzame persoon. Hij kon uitstekend communiceren met de inwoners van Westerwolde. Als het nodig was ging hij naadloos over van het Nederlands op het Gronings (dat in Westerwolde wordt gesproken). In die tijd hadden de notarissen uit de omgeving

nog een paar keer per jaar collegiaal overleg met elkaar. De dames werden hier ook bij uitgenodigd.

Na enkele jaren ging het met de gezondheid van de notaris minder goed. Een neurologische aandoening beperkte hem behoorlijk in zijn doen en laten. In tijden dat notaris Lutter wegens ziekte zijn ambt niet of moeilijk kon uitoefenen kwam er een notaris of kandidaat-notaris van een naburig notariskantoor naar Wedde waar de geplande akten werden gepasseerd. Zo werd een vervanger altijd bij de griffie van de arrondissementsrechtbank beëdigd voor een bepaalde tijd.

Kandidaat-notaris Kuin werd eens een dag benoemd als waarnemer voor zijn baas notaris Lutter. In die tijd speelde de ruilverkaveling in Vriescheloo.

Lutter kwam er op een gegeven moment achter dat zijn familie in Vriescheloo nog een stukje grond had dat onder deze ruilverkaveling viel. Hij besepte na een tijdje dat hij bij deze ruilverkaveling partij was en daarom hierbij niet als notaris kon optreden! Kandidaat-notaris Kuin mocht wel passeren.

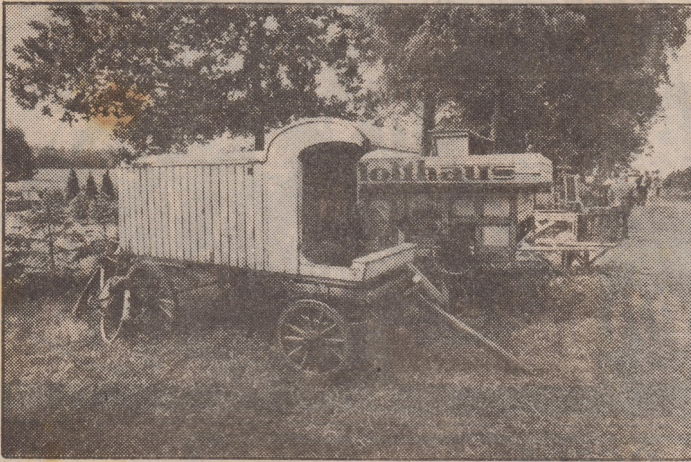
Een collega-notaris uit Winschoten liet zich eens ontvallen dat hij erg verbaasd was dat er in Wedde zoveel akten werden gepasseerd! De klerken hielpen de zieke notaris tijdens zijn absentie en in tijden dat het moeilijk ging zoveel mogelijk en ontvingen dan makelaars, bankmensen en bespraken de testamenten met de klanten.

Op een notariskantoor kun je van alles meemaken. Het werk is niet zo saai als vele buitenstaanders denken. Notarisklerk Tjabringa kan zich nog goed herinneren dat er een nalatenschap afgewikkeld moest worden waarbij er ongeveer drie en negentig familieleden van een overledene opgespoord moesten worden. Hij moet een enkele keer erg vroeg uit de veren om een (eventuele) erfgenaam in Nieuw-Zeeland of Australië te bellen. Zo vinden er ook nogal wat telefoontjes plaats naar Amerika waar geëmigreerde familieleden wonen. De afhandeling van deze nalatenschap was dus niet in een paar dagen achter de rug.

Koop- en hypotheekakten werden in de regel door een bode naar Groningen (Kadaster en Hypotheekkantoor) vervoerd. Deze bode vervoerde de akten in een afgesloten metalen bus, waarvan alleen de notaris en de ontvanger van de akten een sleutel hadden. Als er eens met spoed een akte naar Groningen moest, werd deze persoonlijk door de echtgenote van de notaris of door een klerk gebracht.

Velen kunnen het zich waarschijnlijk nog wel herinneren dat ze op het notariskantoor in Wedde werden uitgenodigd voor het passeren van een akte. De notaris wees dan altijd vriendelijk naar de op tafel gereed staande sigarendoos en het glas waarin sigaretten stonden met de woorden: “Mag ik u een sigaar of sigaret aanbieden”. Dit is in deze tijd wel veranderd en menig notariskantoor zal dan nu ook rookvrij zijn. Uiteraard is het kopje koffie of thee met een koekje gebleven. De notaris zorgt zo goed als maar mogelijk is voor een goede sfeer.

Lage prijzen op veiling



De veiling van oude gebruiksvoorwerpen, die gisteren bij de boerderij van de heer Bruining in Bellingwolde werd gehouden, heeft niet de belangstelling gekregen die vantevoren verwacht werd. Van een levendige handel was nauwelijks sprake. Veel van een de geveilde voorwerpen, zelfs boerenkarren, gingen voor een „prikkie” weg.



Veiling in Bellingwolde

Zodra in een bepaalde gemeente een notaris zijn “standplaats” had ingenomen, dan kon een kandidaat notaris zich er niet zo maar vrij als nieuwe notaris vestigen. Alleen in bijzondere omstandigheden konden er nieuwe standplaatsen bij komen. Dit gold eigenlijk alleen als een bepaalde gemeente behoorlijk groeide of als er nieuwe woongebieden/steden (zoals bv. Almere) bijkwamen. In Westerwolde kwam er zo na verloop van tijd een notariaat in Ter-Apel bij (zie hierna). Kandidaat-notarissen staat het nu in principe vrij om overal een nieuwe praktijk te starten. Er is echter wel een commissie die het “ondernemingsplan” van een startende notaris moet goedkeuren. Zo moet een startende notaris voldoende kapitaal hebben of aan kunnen trekken om financiële problemen te voorkomen. In een gebied (standplaats) waar al een bestaand kantoor is kan het voor een startende kandidaat- notaris erg moeilijk zijn om een goede boterham te verdienen. Voorziet de commissie hier problemen voor een van beide partijen dan

kan van uitbreiding met nog een notariskantoor geen sprake zijn en gaat het feest niet door!

Als gevolg van het nieuwe beleid van de overheid en het vrij geven van de tarieven in 1999 deed ook het begrip “concurrentie” zijn intrede. In die tijd werden veel nutsbedrijven et cetera van overheidswege “geprivatiseerd”. Dit credo deed eveneens zijn intrede in de notariswereld. Waren er voor die tijd nog vaste tarieven, nu moest men met elkaar gaan concurreren, niet gemakkelijk voor de oudere notarissen die voorheen altijd wachten tot “het grind kraakte”. Het “marktdenken” zat veel zittende notarissen niet bepaald in de “genen”, en ze waren hierin ook niet opgeleid. Deze veranderingen hadden nogal wat consequenties voor de bedrijfsvoering. Een ander en nogal negatief effect was dat een goede collegiale samenwerking eigenlijk niet meer mogelijk was. Notaris Lutter heeft alleen maar het prille begin van deze omwentelingen meegemaakt. Marktdenken paste ook niet bij zijn persoonlijkheid. Een aantal kantoren zag de harde concurrentie als een regelrechte bedreiging en probeerde door samen te werken het tij te keren. Zo ging het notariskantoor in Wedde onder notaris Lutter een “Samenwerkingsverband” aan met het notariskantoor Dijkstra, Janssen en Bergman in Stadskanaal en met notariskantoor Roep in Ter Apel onder de naam “notariaat Kanaalstreek-Westerwolde” en werden de kantoren in dat verband lid van de zogenaamde Formaat-notarissen, een landelijk netwerk van samenwerkende notariskantoren in Nederland. Via deze organisatie boden de samenwerkende notariskantoren kopers van een woning een gratis overlijdens risico-verzekering aan voor de periode tussen het opmaken van de koopovereenkomst en het passeren van de leveringsakte. Ook werd er aan de klanten een videoband met informatie aangeboden.

Het samenwerkingsverband notariaat Kanaalstreek-Westerwolde verwaterde echter vrij snel weer, een notaris werkt nu eenmaal het liefst voor zijn eigen kantoor en is vaak een einzelgänger. Het personeel heeft nog wel een robuuste, met tekst bedrukte paraplu aan deze samenwerking overgehouden en een mooie bedrukte buiten-thermometer, die thans nog in de kantine van het kantoor terug te vinden is.

Veel notarissen vreesden dat een aantal kantoren het onderspit zouden delven door de “moordende” concurrentie, maar die vrees is gelukkig in Westerwolde niet uitgekomen. We zijn nu vele jaren verder en inmiddels weet het publiek niet anders en zijn er op internet vele sites gekomen die hun steentje aan de prijsconcurrentie bijdragen (zie hierna). De nieuwe manier van werken is inmiddels gemeengoed geworden in de notariële wereld.

Veel Weddenaren kunnen zich Lutter natuurlijk nog goed voor de geest halen.



Notaris Lutter in november 2001

Toen hij nog in het dorp Wedde woonde toerde Lutter nog wel eens door het dorp en maakt hier en daar een praatje met andere Weddenaren. In 2002 besepte hij dat het echt niet meer ging en besloot het ambt neer te leggen. Nadat hij per 1 januari 2003 was gedefungeerd als notaris bleef de familie Lutter nog een paar maanden in de woning achter het kantoor wonen. Ook deze overdracht tussen oud-notaris Lutter en zijn opvolger mr. J.W. Weggemans ging met enige strubbelingen gepaard. Hierna huurde de familie Lutter nog tot midden juli van dat jaar het pand aan de Hoofdweg nr. 9. Laat dit nu net het pand zijn waar oud-notaris Rodi ooit kantoor hield en woonde! Toen de nieuwe woning van de familie in Blijham klaar was verhuisden ze daarheen. Lutters ziekte toonde zich zeer progressief en op drie juli 2011 is hij overleden.



9. Notaris mr. Jan Wim Weggemans (1967-)

Op één januari 2003 is kandidaat-notaris mr. Jan Wim Weggemans tot notaris in de gemeente Bellingwedde benoemd (en dus voor het eerst niet meer in Wedde, gemeente Bellingwedde, zoals zijn voorganger oud-notaris Lutter en alle notarissen daarvoor sinds 1811). Met ingang van 1 januari 2018 is hij notaris in de gemeente Westerwolde, samen met notaris mr. R.T. de Vries (die in Ter Apel zijn kantoor heeft en tot 1 januari 2018 notaris in de gemeente Vlagtwedde is, zie hierna). De heer Weggemans, geboren in 1967 te Winterswijk, is sinds juni 1991 werkzaam in het notariaat. Na zijn benoeming neemt ook hij het kantoor aan de Hoofdweg over van zijn voorganger. Hij gaat er wonen met zijn echtgenote Marja Kwakman (1970) en zijn beide dochters Jessica (2000) en Samantha (2002), en houdt in het voorste deel kantoor.

Elke notaris heeft zo zijn specifieke wensen ten aanzien van woning en kantoor en ook nu volgen er enkele aanpassingen aan het pand Hoofdweg 25, waaronder een grote verbouwing van de zolder, waardoor de eerder beschreven “disco” van Aldert Ebbinge sneuvelt.

In de huidige notariswet is een notaris een openbaar ambtenaar, terwijl hij zoals hiervoor is omschreven ook ondernemer is. Dit komt op veel mensen over als een wat vreemde tegenstelling. Zo moet kandidaat-notaris Weggemans dus ook een “ondernemingsplan” opstellen voordat hij benoemd kan worden tot notaris in de gemeente Bellingwedde. Zoals gebruikelijk wordt een dergelijk bedrijfsplan plan door een speciale commissie beoordeeld.

Notaris Weggemans voert de notarispraktijk sinds 2006 via een besloten vennootschap, genaamd “Notariskantoor Weggemans B.V.”, en sinds februari 2009 werkt zijn echtgenote Marja vrijwel fulltime mee op kantoor.

J.W. Weggemans heeft notarieel recht gestudeerd aan de Vrije Universiteit te Amsterdam. Zijn loopbaan begon hij op één juni 1991 als kandidaat-notaris in Apeldoorn bij notaris Van Dooren. Daarna werkte hij in dezelfde functie in Zwolle bij notarissen Klein en Trip. In november 1994 gaat hij naar het eiland (en gemeente) Terschelling en treedt hij in dienst bij notaris Mensink. Hij is hier tevens belast met de waarneming van dit kantoor als de notaris afwezig is, bijvoorbeeld voor een vakantie “aan de wal”.

In die tijd moesten er in het voormalige gemeentehuis op Vlieland (ook Vlieland hoort bij de standplaats van notaris Mensink) ook regelmatig akten worden gepasseerd. Zo moest hij in deze tijd eens met een helikopter van de SAR (de reddingsdienst van de Nederlandse kustwacht) worden opgehaald omdat er tussen de eilanden Terschelling en Vlieland geen vaarverkeer mogelijk was wegens ijsgang, en er zeer dringend testamenten moesten worden gepasseerd op het naburige eiland. Vanaf die tijd kon het voor de heer Weggemans natuurlijk niet hard genoeg vriezen...

In november 1999 gaat hij als kandidaat-notaris werken op het kantoor van notaris Lutter als zijn beoogd opvolger, dit mede in verband met de afnemende gezondheid van notaris Lutter. We moeten hier nog wel vermelden dat een kandidaat-notaris destijds tenminste zes jaren als kandidaat-notaris moest hebben gewerkt voordat hij ergens als notaris kan worden benoemd. Zo werden veel kandidaat-notarissen vaak pas op middelbare leeftijd benoemd tot notaris.

Ten tijde van de benoeming van notaris J.W. Weggemans werkte genoemde heer Albert Kostwinder nog als klerk op het kantoor in Wedde; hij is in 2010 met pensioen gegaan. De laatste jaren werken er vier klerken op het kantoor (mevrouw Kollee-Wening; mevrouw Brons en de heer Ottens) en één kandidaat-notaris. Deze beheert samen met een andere voormalige klerk, de heer Andre Dijkstra, de inmiddels uit haar voegen gegroeide familiepraktijk. Ten tijde van het schrijven van dit artikel werken er totaal elf personen op het notariskantoor, en periodiek ook diverse stagiaires in het kader van zogenaamde werk en leertrajecten. Uit voorgaande moge wel blijken hoezeer het kantoor in de afgelopen vijftien jaar – ook qua bezetting – is gegroeid.

Deze groei is mede veroorzaakt door het gevoerde prijsbeleid van het kantoor. Vanaf 1999 zijn de prijzen voor de notariële dienstverlening vrijgegeven en dat gaf notaris Weggemans de mogelijkheid om hierop met de andere notarissen in concurrentie te treden. Met het vrijgeven van prijzen voor dienstverlening is er wel wat veranderd.



Het voltallig personeel in 2003

Werd er in de periode van notaris Ebbinge en notaris Lutter al veel werk verricht, op dit moment is het aantal akten dat wordt gepasseerd nog eens verveelvoudigd. Dit is mede te danken aan de scherpe tarieven en de geboden kwaliteit en de groei van het aantal werknemers. Er wordt op het kantoor veel aandacht besteedt aan de kwaliteit van het werk. Deze kwaliteit wordt mede geleverd door de juiste procedures en controles consequent te hanteren. Scholing en bijscholing zijn hier natuurlijk ook belangrijk. Naast deze punten spelen ontwikkelingen op het gebied van de automatisering ook een rol.

Om kwaliteit binnen het kantoor te leveren is veel intern werkoverleg nodig. De klant merkt dit door een op maat gesneden uitleg van de akten. Elke notaris hanteert hiervoor zijn eigen hulpmiddelen. Zo verduidelijkt notaris Weggemans een en ander door gebruikt te maken van tekeningen. Veel klanten vragen hierna zelfs of ze deze tekeningen mee mogen nemen omdat ze dan de inhoud van de akten met zijn lastige juridische werkelijkheid beter begrijpen en kunnen onthouden.



Het notariskantoor geschilderd door Minko Weggemans, de vader van notaris Weggemans

Begin 2017 is de website van het kantoor grondig onder handen genomen en deze kent tegenwoordig een vrij groot aantal dagelijkse bezoekers. Door middel van een gratis maandelijkse nieuwsbrief die klanten per email ontvangen worden zij van het kantoor op de hoogte gehouden van de relevante juridische veranderingen en vernieuwingen. Hiernaast worden er in het Wedder dorpskrantje en Het Blijhamster Dorpsleven regelmatig artikelen geschreven over relevante juridische onderwerpen.

Een belangrijke verandering in de huidige notarispraktijk ten opzichte van de praktijkvoering in de vorige eeuw is de (opnieuw voortschrijdende) automatisering. Op het gebied van tekstverwerking, boekhouding, presentatie en opslag is er zeer veel ten positieve veranderd. Sinds de benoeming van Weggemans in 2003 is er namelijk veel gedigitaliseerd in de praktijk; zo worden thans de akten van het onroerend goed (de leveringsakten, de hypotheekakten en de akten van verdeling) digitaal in het Kadaster ingeschreven, en is ook de toezending per aangetekende post van de gepasseerde akten aan de Belastingdienst inmiddels verleden tijd. Dat is maar goed ook, aangezien er bij de fiscus wel eens een kopje koffie over de akten werd gemorst of – nog veel erger – een akte of bijlage zoek raakte...



Het notariskantoor volgens cartoonist Jesse van Muylwijk

. De ontwerpakten en bijbehorende stukken worden zoveel mogelijk per email aan de klanten verzonden en ook de boekhouding is volledig gedigitaliseerd. Het maken van de akten gaat niet meer op een oude vertrouwde typemachine maar geheel via een moderne tekstverwerker. Zelfs oude dossiers worden na gebruik gescand en digitaal opgeslagen. Alleen het contact tussen de klanten en de notaris tijdens het passeren van een akte of op maat gesneden informatief gesprek is gelukkig nog niet in digitale vorm gegoten.

In de kluis in het kantoor – gebouwd door notaris Ebbinge en verplaatst door notaris Lutter – zijn nu nog altijd de originele notariële akten vanaf 1994 aanwezig. De kluis raakt echter steeds voller... . Alle akten van eerdere jaren die nog op het kantoor aanwezig waren toen notaris Weggemans werd benoemd (veel akten van na de Tweede Wereldoorlog waren zelfs nog handgeschreven en later getypt) zijn in juli 2014 overgebracht naar het Winschoten, waar het CAS (de Centrale Archief Selectiedienst) een bewaarplaats van notariële akten onderhoudt voor alle Nederlandse notarissen. Af en toe worden nog akten uit deze bewaarplaats opgevraagd als zij nodig zijn voor een bepaald dossier. Zo is het tastbare verleden toch nog onverwacht dichtbij (Wedde) gebleven.

Hiervoor hebben we al aangegeven dat de akten worden opgeborgen in een goed beveiligde kluis. In deze tijd staat de centrale opslag van gegevens (de server

waarop de werkstations zijn aangesloten) zelfs niet meer fysiek op het notariskantoor, maar worden de gegevens ergens in Limburg in een zeer zwaar beveiligde dataomgeving opgeslagen. Op het notariskantoor wordt dus via het internet op afstand op deze (snelle) server gewerkt.

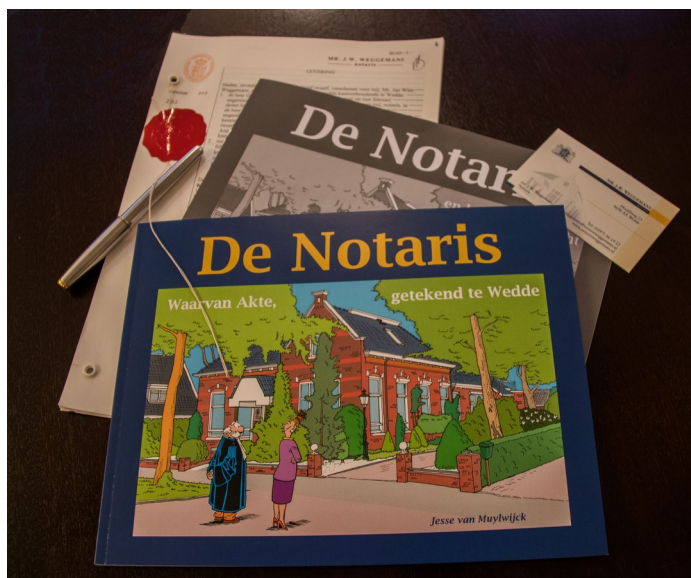
Zo is het in feite goed mogelijk geworden om een uitgebreide notariële praktijk te voeren zonder dat daar veel meer voor nodig is dan de juiste kundige mensen, een computerscherm met snelle (en veilige) internetverbinding, evenals een printer annex scanner en een beveiligde bewaarplaats voor de gepasseerde akten. Grote zware computers met veel dataopslag zijn dus niet meer op het notariskantoor te vinden!



Het voltallig personeel in 2012

In juni 2016 vierde notaris Weggemans zijn 25-jarig jubileum in het notariaat. Er werd een boekwerkje uitgegeven in samenwerking met de bekende Nederlandse striptekenaar en cartoonist Jesse van Muylwijck. Van Muylwijck is bekend van de strip “De Rechter”, die dagelijks in diverse landelijke en regionale kranten wordt gepubliceerd. Dit unieke boekwerk – met een zeer kleine oplage – is als kerstgroet eind 2016 rondgezonden naar de relaties van het kantoor.

We hebben het hiervoor al even over de website van het notariskantoor gehad. Hier worden veel onderwerpen besproken en uitgelegd. Een klant kan zo snel informatie over een bepaald onderwerp vinden. Links verwijzen ons naar gespecialiseerde websites die veel raakvlakken hebben met het notariaat. Hiernaast kan een klant voorlichting en informatie – op maat – krijgen van gespecialiseerde medewerkers van het notariskantoor.



Op de website kunnen we naast primaire informatie over alles wat zich binnen een notariskantoor afspeelt veel informatie over allerlei zaken op privé- en zakelijk gebied vinden. Zo zijn er allerlei verwijzingen richting de rechtspraak, ondernemen & bedrijf, verenigingen en stichtingen, huis & hypotheek en relatie & familie. Via de website kan de klant ook een offerte vragen en zich opgeven voor de maandelijkse Nieuwsbrief van het kantoor. Ook vacatures worden op de site vermeld. Van alle medewerkers van het kantoor is een foto opgenomen en een eigen rechtstreeks telefoonnummer en emailadres, waaronder zij bereikbaar zijn.

MR. J.W. WEGGEMANS
NOTARIS
Hoofdweg 25 - 9698AA Wedde

HOME OFFERTE CONTACT NOTARIEEL NIEUWS NIEUWSBRIEF KANTOOR BROCHURES ARTIKELN ROUTE EXTERNE INFO

0597 561425

AANGENAAM...

Notariskantoor Weggemans is een middelgroot notariskantoor, gevestigd in het landelijk gelegen Wedde, momenteel bekend door het zorgproject "Wedde dat het lukt". Het notariskantoor, diep geworteld in het grensgebied van Nederland en Duitsland, kent een rijke geschiedenis. In haar oorsprong richt het kantoor zich op de algemene 'klassieke' notariële praktijk, maar heeft zich in de loop der jaren steeds meer gespecialiseerd in de afwikkeling van nalatenschappen en de onroerend goed praktijk in al haar facetten.

Daarnaast kent het kantoor een aparte ondernemingspraktijk.

Elf mensen staan klaar om u bij al uw zaken en vragen te helpen en van dienst te zijn. Ons team bestaat uit één notaris, één kandidaat-notaris, vier notarislerken en vijf ervaren medewerkers.

Een persoonlijke en rechtstreekse benadering is de basis voor onze dienstverlening. Korte lijnen naar de juiste adviseur zorgen voor bereikbaarheid en duidelijkheid voor onze klanten.

Onze aanpak leidt tot praktische oplossingen bij ingewikkelde kwesties, onze kleinschaligheid biedt flexibiliteit bij spoedeisendheid.

Onze tarieven zijn zeer scherp en hebben geleid tot een klantenkring die onze regio ver te buiten gaat.

Als het voor u bijvoorbeeld om gezondheidsredenen moeilijk is om naar ons kantoor te komen, dan kunnen wij naar u toekomen. Belt u gerust met ons en vraag naar de mogelijkheden.

Een speerpunt van notariskantoor Weggemans is vanaf het begin een heldere en duidelijke uitleg van de inhoud van de door ons kantoor opgestelde akten en verdere dossierstukken, samen met de ruime adviesmogelijkheden, welke ondermeer tot uitgang komen in een kosteloze en altijd vrijblijvende eerste afspraak, ongeacht de tijdsduur daarvan.

De in 2017 geheel vernieuwde website van het notariskantoor

Het notariaat te Wedde staat zo al weer meer dan 200 jaar ten dienste van de bevolking van Westerwolde.

Het pand Hoofdweg 25 te Wedde

Het pand aan de Hoofdweg 25 in Wedde is ook wat architectuur betreft interessant. Zoals hiervoor al aangegeven was het tot 1964 een pastorie. Het is moeilijk om het precieze bouwjaar te achterhalen. Soms kunnen we in het Kadaster iets vinden over het bouwjaar, maar hier laat deze instantie ons in de steek. Tot ongeveer 1908 stond er op de grond van het huidige notariskantoor een boerderij. Deze boerderij, gebouwd tussen 1845 en 1849, stond al met de “kop” naar de straat. Nog vroeger stond een boerderij in het dorp met de achterzijde of zijkant naar de weg. Op een paar oude ansichten van het dorp kunnen we nog net het front van deze boerderij zien.

Het stuk grond aan de Hoofdweg 25 is tussen 1908 en 1911 op de kaart aangegeven als onbebouwd/bebouwd, wat wil zeggen dat in deze periode de boerderij is afgebroken en de nieuwe pastorie is gebouwd. De oude “Weem” (pastorie) van Wedde staat dan nog steeds achter de kerk, maar wordt na het in gebruik nemen van de nieuwe pastorie door particulieren bewoond. Jammer genoeg is dit gebouw in 1943 of 1944 afgebrand. De nieuwe moderne pastorie bood meer ruimte voor allerlei kerkelijke activiteiten.



De Hoofdweg in Wedde met geheel links de boerderij die op de plaats staat waar later de nieuwe pastorie werd gebouwd begin 19^e eeuw. Het huis rechts staat altijd nog tegenover het huidige notariskantoor

Het pand is opgetrokken in de zogenaamde “eclectische” stijl. Bij deze bouwstijl (1850-1910) gebruikte men het beste van vroegere bouwstijlen en combineerde die met elkaar. Zo kon de opdrachtgever kiezen tussen een keur aan bouwelementen uit allerlei bouwstromingen uit het verleden. We zien sommige elementen wel vaak terug komen. Deze woningen en boerderijen hebben, althans in grote lijnen, de versiering/afwerking en banden met een andere kleur steen met elkaar gemeen. Dit kan dus een bonte mengeling van stijlen opleveren. Als we het exterieur van het betreffende pand aan de Hoofdweg bekijken zien we ook nogal wat kenmerken van oudere bouwstijlen. Het geheel is vrij statig en overzichtelijk gehouden. Staande voor het pand vallen ons de ontlastingsbogen boven de ramen op met hierin elk drie ornamenten met een geometrische figuur dat veel weg heeft van een schilddak.



Details bepalen vaak de kwaliteit. Dit geldt zowel voor het exterieur als voor het notariële werk

Tussen de bogen en het raam valt ons het “mozaïek” van stenen op. In de “pastorietijd” had het huidige kantoor nog ramen van het type “T raam”, waarbij het bovenlicht in kleine ruitjes was opgedeeld. Bij een dergelijk raam kon men vaak het benedenste deel omhoog schuiven. Soms kon het bovenlicht alleen “op de haak” worden gezet om de ruimte te ventileren en was het onderste deel dus vast. De bovenlichten hadden hier kleine vierkante glas-in-lood ruitjes. Ergens in de jaren zeventig waren deze oorspronkelijke ramen nog aanwezig. In de tijd van oud-notaris Ebbinge zijn de ramen veranderd en bestaan de bovenlichten uit één

stuk glas en het middelste en onderste deel eveneens uit één stuk glas. Een en ander zal om veiligheidsredenen zijn gedaan. Wat ons hier wel weer opvalt, is dat er een “onder-raam” is van ongeveer twintig centimeter hoog. Zo krijgen we de indruk dat er hier en daar een raam toch iets omhoog kan schuiven. De ramen zijn veranderd maar hebben dus nog enige oorspronkelijke kenmerken behouden.

Verder valt ons op dat er horizontale banden met een andere kleur steen in de gevels zijn verwerkt. Het rechter deel van het huis (het front) heeft een opgaande gevel met zijlijsten en schouderstukken. Onder de dakgoten loopt een rijk versierde lijst (fries) met verschillende figuren en in verschillende kleuren steen. Dit heeft ook veel weg van een mozaïek.

De oorsprong van de vorm van een dergelijke gevel gaat ver terug en stamt oorspronkelijk af van de trapgevel. De trapgevel had een paar problemen en men bracht deze als het ware terug naar een gevel met alleen twee schouderstukken ter hoogte van de dakaanzet. Bij de nieuwe vleugel van de burcht in Wedde zien we ook nog een dergelijk schouderstuk. De iets naar voren wijkende (nep-) schoorsteen kunnen we zien als een overblijfsel van een uitgebouwd rookkanaal.

Bij de burcht zien we nog een dergelijke fraai uitgebouwd rookkanaal bij de voorgevel van de nieuwe vleugel. Een dergelijk bouwelement zien we niet zo vaak. De oorspronkelijke voorgevel van het gebouw van de Hervormde Gemeente had ook een dergelijke half uitstekende nepschoorsteen of topversiersel. Als laatste moet de zeer fraai uitgevoerde voordeur genoemd worden. De antieke smeedijzeren ornamenten heeft oud-notaris Lutter in 1987 laten aanbrengen.

Een oppassende architectuurliefhebber kan in Wedde, en ongetwijfeld in geheel Oost-Groningen (en nog verder), een schat aan huizen en boerderijen uit deze “vormrijke” periode bewonderen. Jammer genoeg zijn in Wedde veel woningen uit deze periode afgebroken of zijn de typische kenmerken van deze stijl weggewerkt. In veel dorpen in Westerwolde heerste begin vorige eeuw een behoorlijk “bouwwoede” die maakte dat er veel moois op huizengebied kwam te staan.



Het exterieur voor de verbouwing in de jaren 60

Het interieur heeft een lange gang met aan beide zijden diverse kantoorruimten en niet te vergeten links de zeer ruime kluis voor het opbergen van de akten. In de loop der jaren is er het nodige aan de indeling veranderd, maar de gang in het midden is nog grotendeels intact.



De statige beuk voor het kantoor in Wedde

Het verdere notariaat in Westerwolde (Ter Apel)

Intussen is het aantal notariskantoren in Westerwolde gestegen van één naar twee en bedient het kantoor in Ter Apel nu het zuidelijke deel van het oude Westerwolde en een deel van Drenthe.

Aan dit kantoor is uiteraard ook een geschiedenis verbonden.

Eind 19^e eeuw is het bedrijfsleven in Ter Apel van mening dat er ruimte is voor een notarispraktijk in dit sterk groeiend dorp. Ze geven aan dat de nabij gelegen praktijken te ver weg zijn en door de slechte wegen moeilijk bereikbaar. Er wordt zelfs bij de Minister van Justitie gepleit voor een standplaats in Ter Apel. Deze lobby heeft echter, ook na een aantal herhaalde verzoeken, geen resultaat. De verwachting in het dorp dat het eerste verzoek snel zijn beslag zou krijgen komt helaas niet uit. Hulp komt uit een onverwachte hoek.

Notaris A.J. van der Knaap verdient geen droog brood in zijn standplaats Nieuw Schans. Deze standplaats wordt opgeheven en opnieuw gevestigd (9-5-1917) in het bestuurlijk centrum van Sellinger, midden in de – thans nog - gemeente Vlagtwedde.

Hier is notaris Van der Knaap de eerste in een reeks. De notaris houdt regelmatig een dag zitting in Ter Apel om daar zijn klanten te kunnen bedienen. De bedrijven in Ter Apel volharden in hun wens om een notariaat in Ter Apel te realiseren en blijven aandringen bij Justitie.

In 1919 beëindigt notaris Van der Knaap zijn ambt en wordt in zijn plaats de heer J. Koops benoemt. Al snel blijkt dat het nieuwe notariaat in Sellinger slecht loopt. Of dit komt door de “concurrentie” vanuit Wedde is moeilijk te zeggen. We krijgen sterk de indruk dat hier iets anders heeft gespeeld, zoals verderop zal blijken.

Bij Koninklijk Besluit wordt de standplaats in Sellinger per één juli 1922 opgeheven en verplaatst naar Ter Apel. Hier vestigt notaris Koops zich in het klooster. Opvolger notaris W.F. Rutgers ziet in het klooster echter geen mogelijkheden zijn notariaat tot bloei te brengen en koopt vrij kort na zijn benoeming de in 1904/05 gebouwde woning van de familie Hesse aan de Boslaan.



Het voormalige notariskantoor in Ter Apel in 2004

Hier blijkt dus dat het notariaat in Ter Apel wel degelijk succesvol is! Het bedrijfsleven heeft eindelijk haar zin. In 1952 volgt F.J. Dijkstra notaris Rutgers op. Dijkstra wordt op zijn beurt in 1974 opgevolgd door D. Wolf. Deze was kandidaat notaris bij Dijkstra. Notaris Wolf wordt op zijn beurt in 1995 opgevolgd door mr. C.J.M. Roep, die kandidaat notaris was bij notaris Wolf. Ten tijde van dit schrijven is mr. R.T. de Vries notaris in de gemeente Vlagtwedde en is het kantoor verhuisd naar een pand aan de Molenweg, en is hier samen met het huidige politiebureau gevestigd. Onze conclusie is dat het langdurig lobbyen van het bedrijfsleven en het links laten liggen van het kantoor in Sellingen zijn vruchten heeft afgeworpen.

Bronnen en literatuur

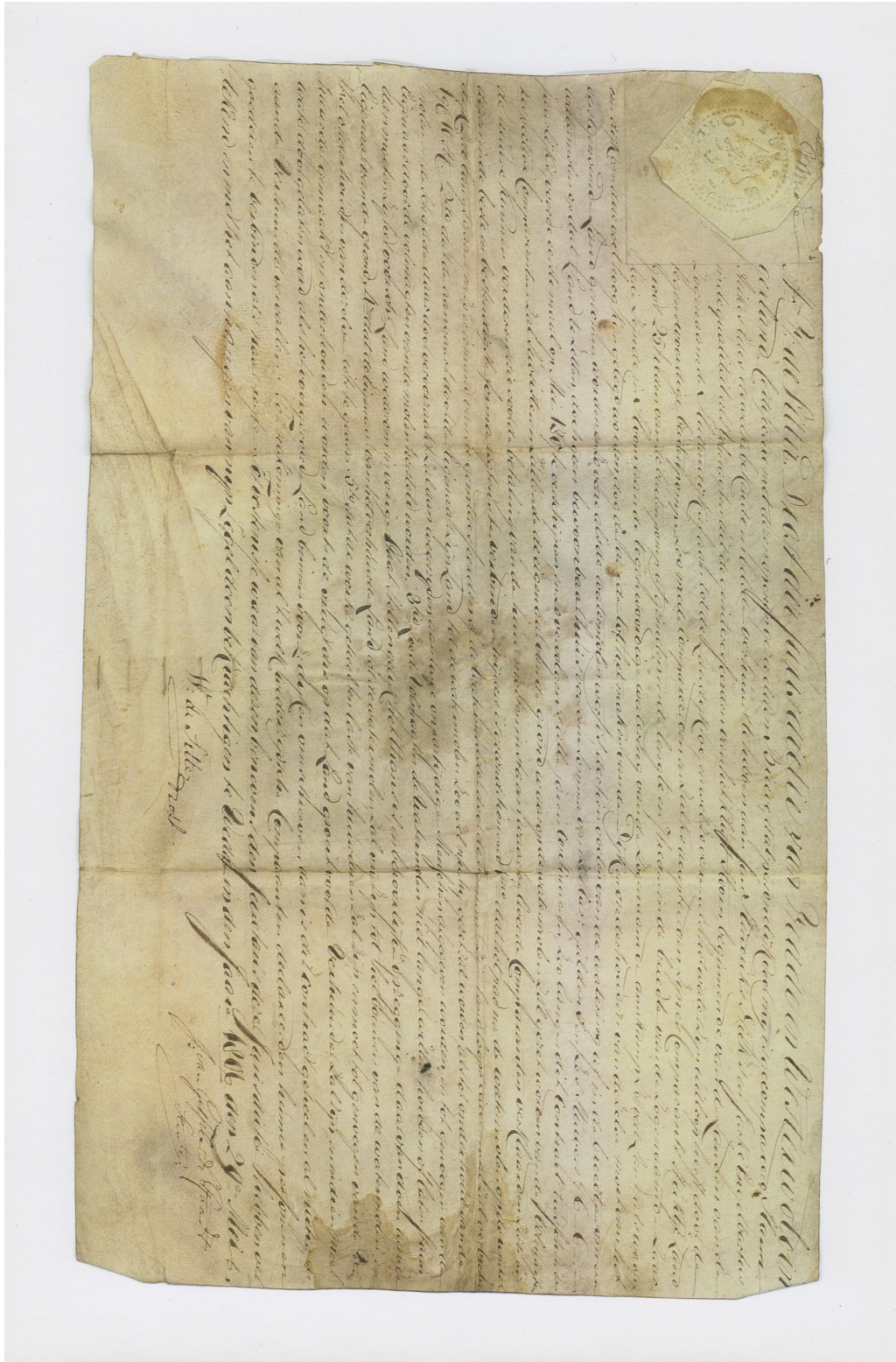
- Dhr. A. Ebbinge, Wedde
- Dhr. F.A.H. Kriegsman, Musselkanaal
- Mevr. N. Kriegsman, Diever
- Mr. J. Kuin, Groningen
- Mevr. G. W. T. Lutter-Koning, Blijham
- Dhr. H. H. Tjabringa, Wedde
- Mr. J.W. Weggemans, Wedde
- Dhr. M. Weggemans, Vaassen
- Dhr. J. van Muylwijck, Canada
- Mevr. L. D. R. Wolf,-Dijkstra, Ter Apel
- De geschiedenis van Westerwolde, deel 4 De Kerken
- De geschiedenis van Westerwolde, deel 5 Bestuur en rechtspraak
- Geschiedenis van de familie Eckringa, Koning, etc. 1922, mevr. Anna Coenen-Koning
- Het notariaat, mr. A. G. Lubbers, 1963
- Het Nederlandse notariaat, Mr. G. Chr. Kok, 1971
- Ter Apel. Terug in de tijd
- Website notariskantoor Weggemans
- Diverse websites en artikelen op het internet.

Alle personen die aan het tot stand komen van dit artikel hebben meegewerkt wil ik hierbij bedanken voor hun inbreng. Mevr.G.W.T. Lutter-Koning en dhr. H. Tjabringa wil ik graag extra bedanken voor de hulp die ik op een aantal gebieden van hen heb gehad.

Harm Nijboer, Groningen september 2017

DE NOTARISKANTOREN IN BEELD

In dit deel voert niet de tekst de boventoon maar de beelden van de notariskantoren die Wedde heeft gekend.



Akte in 1806 opgesteld door de laatste drost W. de Sitter

Hr. W. de Sitter, Drost der Jurisdictie van Wedde en Westerwoldingerland, certificeere met dezen openen gezegelden Brieve, dat voor mij is gecompareerd Harm Aeikes Edes, dewelke bekende en belede verhuurt te hebben aan Jan Hindriks Nieks en Jarke Engelbartus in de qualiteit als volmagten uit de geïnteresseerden van het Kluft Hoorn, beginnende van de Landen van de zogenaamde Huttendijk¹ af aan tot de Laudijk toe, en wel zo verre als het water zijn uitloop heeft door de tegenswoordige buitenpompe, zoo mede compareerden en zulks accepteerden, zijnes comparants stukje land, groot 25 treden, van de buitenpomp af gemeten in de lengte, en 7 treden in de breedte van de zogenaamde Zaarkerie, zijnde in Hoorn aan de tegenwoordige watering van de zogenaamde Armkamp, zo veel land als waarop een dijk van drie voet hoog kan gelegd worden, dog de aarde tot het maken van de Dijk en onderhouden van dezelve, moet van het eerstgenoemde land genomen worden en zo verre als de watermolen werf is dertien voeten van de watering af in de breedte om een watermolen op dat Land te zetten, dog geen bewoonbaar huis, voor een somma van zes Car: guldens en zes stuivers f 6 - 6 - jaarlijks, voor de eerste maal op Mei 1807 te verschijnen en zoo vervolgens alle jaren continueren, zoo lange dit contract tusschen de respective comparanten zal subsisteren; zullende de eigenaar van de grond, waarop de watermolen zal gezet worden, van de volmagten de huure kunnen vorderen, die voor de betaling van de huur moeten instaan, waartoe tweede comparanten verklaarden zich bij dezen in de beste en bestendigste forma regten te verbinden. Wijders is geconditioneerd:

1^{mo} dat het pad na de watermolen op de winterdijk zal langs gaan en zoo er iemand van de geïnteresseerden of de watermulder door de eigenaar zijn land loopt, ieder maal zal verbreken 1 gl: 10 str.

2^{do} dat de aanvaart door de eigenaar zijn land tot de watermolen zoo wel nu hij gezet zal worden, als tot onderhoud van de molen, en de schaade daardoor veroorzaakt zal aan weerszijden aan twee onpartijdige Menschen afgegeven worden, en tot genoeg van de eigenaar door de volmagten van de molen hersteld worden.

3^{uo} zoo de volmagten de watermolen niet langer willen houden of laten staan, dan moeten zij het voorschr. land wederom in vorige staat stellen gelijk het thans is, en behoorlijke opzegginge daarvan doen aan de Eigenaar van de grond.

4^{to} dat de Eigenaar van het verhuurde Land tot de watermolen, zal vrij zijn tot het bouwen van de watermolen en het onderhouden van dezelve iets te geven.

5^{to} dat de worke geheel ten laste van huurderen zal zijn, en moet tot genoeg van de verhuurder gemaakt en onderhouden worden, voorts de vrugt die op dat Land groeit voor de verhuurder zal zijn, en indien meer water door gelaten word als het voorgeroerde Land binnen de voorschr: dijken omschreeven, dan is dit contract geheel en al nietig en aan de verhuurder vervallen. Tot nakominge van al 't welk wederzijdsche comparanten declareerden hunne peronen en goederen te verbinden naar regte.

Tot vestenisse waar van dezen, benevens den secretaris dezer Jurisdictie hebben vertekend en met het aanhangen van mijn Zegel doen bekrachtigen te Wedde in den Jaare 1806, den 29^{en} Mei.

J. van Gesseler de Raadt, secretaris

W. de Sitter, Drost

¹ deze Huttendijk loopt ten zuiden langs het perceel van huisnummer 50 (eigenaar Jan Hindriks Nijks)



Achterzijde van het notariskantoor annex boerderij omstreeks 1840



Burcht met schathuis in 1955. In 1958 is het schathuis afgebroken



Het schathuis vlak voor de afbraak. Het gebouw is een aantal keren verbouwd, waarbij bij een van deze verbouwingen de zuidmuur werd verhoogd. Het is onbekend wanneer dit is gebeurd, in 1842 was dit nog niet het geval



Boven het opgegraven poortgebouw in 1955. Dit deel is nu ook weer te zien. De voordeur zal wel in de 19^e eeuw de voordeur van het notariskantoor zijn geweest



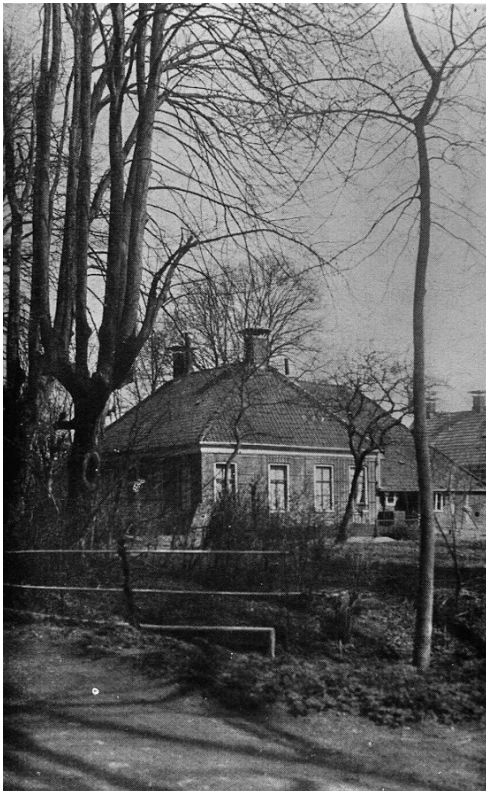
De achterzijde van het schathuis/ boerderij / notariskantoor van de 1e twee notarissen. Ook dit deel is diverse keren veranderd



Rechts een deel van het woonhuis/kantoor van notaris Rodi



Het tweede huis van links is van klerk Gortman. Daarnaast (in het midden) nog net een stukje van het kantoor /woonhuis van notaris Rodi



De achterzijde van het notariskantoor van Rodi. Achter de vier ramen waren de kantoren van de notaris. Links onder zijn de namen te lezen van A.H. en J. G. S. Koning. De foto dateert van de vroege jaren 20 van de vorige eeuw



Geheel links nog net een deel van het notariskantoor van notaris Rodi



De voorgevel in 2016



De voor- en zijkant van het voormalige notariskantoor in 2016



Boven middenrechts de in 1852 gebouwde pand waar notaris C.C. van Ingen. De foto is circa 1930 genomen. Het pand links op de achtergrond is de voormalige pastorie aan de Hoofdweg 25



Het koetshuis eind jaren 40 begin jaren 50



Het woonhuis en koetshuis na de verbouwing van het koetshuis



Het koetshuis / smederij met de beuk in het wit, jaren 60



Het gehele gebouwencomplex jaren 60



Het huidige kantoor eind jaren zestig (helemaal links) en daarnaast het kantoor annex woonhuis van notaris Van Ingen



Eind jaren 60 maar nu met de zijkant van de smederij



Front van het notariskantoor van notaris Van Ingen in 2016



Kijkje langs de Hoofdweg in 2016



Het koetshuis in 2016



Doorkijkje langs de rijzige beuk in 2016



De hoek van de nieuwe pastorie aan de Hoofdweg begin jaren 60



De voorgevel met de schitterende bewerkte voordeur begin jaren 60



De tekst spreekt voor zich

Gedeelte van een krantenverslag van een veiling



Klerk H. Tjabringa veilt een schoolinterieur



Veiling te Vriescheloo



Het front van het notariskantoor in 2003.



De statige ingang van het notariskantoor. Het traliwerk voor de glaspanelen werd door oud-notaris H.T. Lutter aangebracht.





Het voltallig personeel in februari 2017

